

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

“แนวทางการขับเคลื่อน MSMEs ด้วยการค้าบริการ”

กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์

กุมภาพันธ์ 2567

บทสรุปผู้บริหาร

ภาคบริการเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย มูลค่าและอัตราการเติบโตของภาคบริการในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) สูงกว่าภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 50 ของ GDP ตลอดช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2565 GDP ภาคบริการมีมูลค่า 10.20 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.71 ของ GDP ทั้งหมดของประเทศ และขยายตัวร้อยละ 4.3 จากปีก่อนหน้า นอกจากนี้ ภาคบริการเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีจำนวนผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small and Medium Enterprises: MSMEs) มากที่สุด โดยในปี 2565 ผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการมีจำนวนทั้งสิ้น 2.61 ล้านราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 82.03 ของจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ทั้งหมดของไทย และขยายตัวร้อยละ 1.46 จากปีก่อนหน้า ในขณะที่จำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 1.69 และ 16.28 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 85) เป็นผู้ประกอบการรายย่อย

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) ได้ศึกษาและประมวลผลข้อมูลเพื่อระบุสาขาบริการที่มีความสำคัญ โดยพิจารณาจากจำนวนและสัดส่วนผู้ประกอบการ มูลค่าและสัดส่วนต่อ GDP ของภาค MSMEs จำนวนและสัดส่วนแรงงาน รวมถึงบทบาทความเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจอื่น ๆ ดังนี้

1. การค้าส่งและการค้าปลีก และการซ่อมยานยนต์และจักรยายนยนต์ มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มูลค่า GDP MSMEs และจำนวนแรงงานใน MSMEs สูงสุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 51.08 28.04 และ 43.33 ของจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs/มูลค่า GDP MSMEs/จำนวนแรงงานใน MSMEs ภาคบริการทั้งหมด สาขาบริการค้าส่งค้าปลีกยังเป็นกลไกสำคัญในการส่งมอบสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรให้กับผู้บริโภค

2. ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มูลค่า GDP MSMEs และจำนวนแรงงานใน MSMEs มากเป็นอันดับ 2 โดยมีสัดส่วนร้อยละ 16.28 14.69 และ 13.81 ของจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs/มูลค่า GDP MSMEs/จำนวนแรงงานใน MSMEs ภาคบริการทั้งหมด อีกทั้งเป็นสาขาหลักที่รองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเป็นจุดกระจายรายได้ไปถึงภาคส่วนอื่น ๆ

3. กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ¹ มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มากเป็นอันดับ 3 มูลค่า GDP MSMEs เป็นอันดับที่ 10 และจำนวนแรงงานใน MSMEs เป็นอันดับที่ 8 โดยมีสัดส่วนร้อยละ 9.10 3.12 และ 3.95 ของจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs/มูลค่า GDP MSMEs/จำนวนแรงงานใน MSMEs ภาคบริการทั้งหมด บริการสาขานี้ครอบคลุมทั้งธุรกิจซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ และธุรกิจบริการใหม่ ๆ ในปัจจุบัน เช่น การดูแลสัตว์เลี้ยง โหราศาสตร์และไสยศาสตร์ การจัดงานพิธีต่าง ๆ และการเจาะสักร่างกาย ซึ่งมีศักยภาพในการยกระดับและเพิ่มมูลค่าต่อไป

4. การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มากเป็นอันดับ 8 มูลค่า GDP MSMEs เป็นอันดับที่ 3 และจำนวนแรงงานใน MSMEs เป็นอันดับที่ 7 โดยมีสัดส่วนร้อยละ 1.52 10.84 และ 3.97 ของจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs/มูลค่า GDP MSMEs/จำนวนแรงงานใน MSMEs ภาคบริการทั้งหมด

¹ กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมขององค์กรสมาชิก การซ่อมคอมพิวเตอร์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน และกิจกรรมบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

อีกทั้งเป็นสาขาสำคัญในห่วงโซ่อุปทานเนื่องจากเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ในฐานะกลไกการนำส่งสินค้าและบริการจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง

5. **การก่อสร้าง** มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มากเป็นอันดับที่ 5 มูลค่า GDP MSMEs เป็นอันดับที่ 4 และจำนวนแรงงานใน MSMEs เป็นอันดับที่ 3 โดยมีสัดส่วนร้อยละ 5.35 7.86 และ 9.45 ของจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs/มูลค่า GDP MSMEs/จำนวนแรงงานใน MSMEs ภาคบริการทั้งหมด ตลอดจนเป็นอีกหนึ่งในสาขาบริการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ ซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ และเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของทุกภาคส่วน

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของ MSMEs ภาคบริการไทย ได้แก่

1. **ด้านต้นทุน** MSMEs ในภาคบริการส่วนใหญ่ใช้แรงงานเป็นหลัก ทำให้มีสัดส่วนต้นทุนแรงงานที่สูง ในขณะที่บริการมีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากนัก นอกจากนี้ ภาคบริการหลายสาขายังมีต้นทุนวัตถุดิบและสินค้าที่นำมาจัดจำหน่าย ตลอดจนต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและห่วงโซ่อุปทานที่สูง

2. **ด้านเงินลงทุน** ผู้ประกอบการ MSMEs ส่วนใหญ่มีเงินลงทุนจำกัด รวมถึงระบบการเงินภาคเอกชนของไทยในปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อการจัดสรรเงินลงทุนให้กับ MSMEs ได้อย่างเพียงพอ รวมถึงการขาดความเข้าใจในด้านการเงินธุรกิจ จึงทำให้เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนที่ภาครัฐให้การสนับสนุน

3. **ด้านการแข่งขัน** MSMEs ในภาคบริการต้องเผชิญการแข่งขันที่สูง ทั้งจากผู้ประกอบการ MSMEs ด้วยกันที่มีจำนวนมาก และการให้บริการที่ไม่มีเอกลักษณ์ และผู้ประกอบการรายใหญ่และบริษัทข้ามชาติที่มีเงินลงทุนสูงกว่า ภาระต้นทุนต่ำกว่า รวมถึงมีองค์ความรู้ที่ทำให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขัน

4. **ด้านทุนมนุษย์** แรงงาน ที่ทำงานในธุรกิจ MSMEs ในภาคบริการ อาจยังมีทักษะไม่เพียงพอต่อการให้บริการมูลค่าเพิ่มสูง ทางด้านผู้ประกอบการ MSMEs อาจยังมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่ทันสมัยไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจ นอกจากนี้ ทั้งแรงงานและผู้ประกอบการยังขาดแคลนทุนทรัพย์ เวลา และสุขภาพที่เพียงพอในการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของตน

5. **ด้านกฎระเบียบ** ไทยมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจที่ซับซ้อนและมีจำนวนมาก ทำให้ผู้ประกอบการ MSMEs บางส่วนอาจไม่ทราบทั่วถึง ทำให้มีโอกาสดำเนินธุรกิจอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายได้ รวมถึงมีหลายกระบวนการที่ต้องมีค่าใช้จ่าย ทำให้เป็นภาระและต้นทุนของการประกอบธุรกิจ

6. **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** ทั้งด้านการคมนาคม โทรคมนาคม ดิจิทัล และข้อมูล ยังต้องการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างสะดวกและประหยัดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะต่อ MSMEs ภาคบริการ ซึ่งมีเงินลงทุนไม่มากนัก

7. **ด้านความยั่งยืน** ซึ่งมีความสำคัญต่อโลกและระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ แต่ MSMEs ยังขาดความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจ และทุนเพื่อการปรับตัวให้การดำเนินธุรกิจเอื้อต่อความยั่งยืนมากขึ้น ทำให้ MSMEs ยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ ผู้บริโภคโดยทั่วไปก็คำนึงถึงความยั่งยืนไม่มากนัก

8. **ด้านความยืดหยุ่น** เช่น กรณีวิกฤตโควิด-19 ที่ผ่านมา ทำให้ MSMEs ภาคบริการได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร การขนส่ง การค้าส่งและการค้าปลีก จนหลายธุรกิจต้องปิดกิจการลง

การถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาประเทศต้นแบบ ได้แก่ จีนซึ่งมีส่วนแบ่ง GDP ภาคบริการต่อ GDP ประเทศ ในปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 52.8 และมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 58.3 พบว่า ทั้งจีนและมาเลเซียให้ความสำคัญกับการยกระดับบริการท้องถิ่นไปสู่บริการสมัยใหม่ โดยจีนมีการวางแผนการส่งเสริมการค้าบริการ โดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรม ส่วนมาเลเซียมุ่งเน้นในการพัฒนาทุนมนุษย์โดยเสริมสร้างบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะสูงให้พัฒนากลายเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนภาคบริการให้มีมูลค่าสูง อีกทั้งจีนและมาเลเซียยังมีการเปิดกว้างทางการค้าการลงทุนจากภายนอกและการบูรณาการความร่วมมือทางการค้า โดยจีนมีการผ่อนปรนกฎระเบียบในการเข้ามาลงทุนของต่างชาติ ส่วนมาเลเซียมีการจูงใจโดยให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนของต่างชาติ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้า และเตรียมพร้อมในการขยายการส่งออกบริการสู่ตลาดใหม่ ๆ นอกจากนี้ จีนยังเล็งเห็นถึงการพัฒนาระบบนิเวศที่สอดคล้องกับระบบนิเวศและห่วงโซ่มูลค่าเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการค้าบริการในอนาคต

จากประเด็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของ MSMEs ภาคบริการ และบทเรียนจากต้นแบบการพัฒนา ดังที่กล่าวมาแล้ว นำมาสู่การจัดทำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อการขับเคลื่อน MSMEs ในภาคบริการ ด้วยแนวทางกลยุทธ์ “8 เปลี่ยน” ดังนี้

1. เปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ให้เทคโนโลยีและนวัตกรรมช่วยในการทำงานทั้งระบบ อาทิ ส่งเสริมให้ MSMEs ภาคธุรกิจบริการ ปรับตัวสู่เศรษฐกิจดิจิทัล นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการดำเนินกิจการ ช่วยจัดการเรื่องบัญชี การบริหารสต็อกสินค้า และโลจิสติกส์ ด้วยข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ระบบเซ็นเซอร์ (เช่น RFID) และอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things) เพื่อยกระดับธุรกิจบริการที่มีประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และบริการที่มีมูลค่าสูง

2. เปลี่ยนสนามแข่งขัน เป็นสนามความร่วมมือ เปิดเสรีการค้าบริการ และส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างรายใหญ่-รายย่อย ท้องถิ่น-ในประเทศ-ต่างประเทศ “เชื่อมไทย เชื่อมโลก” อาทิ สร้างเครือข่ายธุรกิจบริการในประเทศ ทั้งระหว่างธุรกิจบริการด้วยกัน ธุรกิจบริการกับภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ภาคการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม รวมถึงธุรกิจและหน่วยงานด้านนวัตกรรม

3. เปลี่ยนคนไทยให้เป็นผู้ประกอบการและแรงงานคุณภาพสูงที่ตลาดต้องการ อาทิ ส่งเสริมให้เกิดแรงงานคุณภาพสูงและตรงกับความต้องการของตลาด ตลอดจนปรับเปลี่ยนแรงงานจากภาคธุรกิจที่สร้างมูลค่าได้น้อยมาสู่ภาคธุรกิจที่สร้างมูลค่าได้มาก ส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยใหม่ ๆ ให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับทักษะที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจบริการที่มีมูลค่าสูง เน้นนวัตกรรมและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญา

4. เปลี่ยนจากข้อจำกัดด้านกฎระเบียบและการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ สู่การอำนวยความสะดวก อาทิ บูรณาการการดำเนินงานและให้บริการประชาชนในรูปแบบ One Stop Service ที่เชื่อมโยงการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เช่น การขออนุญาต จดทะเบียน รับรองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรวิชาชีพ

5. เปลี่ยนประเทศไทยให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อธุรกิจยิ่งขึ้น อาทิ เร่งพัฒนาเส้นทางคมนาคมภายในประเทศ และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จัดทำฐานข้อมูลภาคบริการที่สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ ประเมินโอกาสและ

ความเสี่ยงในธุรกิจบริการ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ประกอบการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมถึงให้บริการข้อมูลแก่ภาคเอกชน และประชาชน ประกอบการดำเนินธุรกิจ

6. เปลี่ยนโลกการเงินไทย ให้เป็นมิตรกับ MSMEs อาทิ พิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบและแนวทางการกำกับดูแลสถาบันการเงิน รวมไปถึงหลักการประเมินความเสี่ยงเพื่อการให้สินเชื่อให้เอื้อต่อการสนับสนุนเงินลงทุนให้กับ MSMEs อย่างเหมาะสมมากขึ้น จากที่ปัจจุบันอาจมีความเข้มงวดและยุ่งยากจนเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงเงินทุนของ MSMEs โดยอาจพิจารณาเริ่มจากสถาบันการเงินของรัฐก่อน นอกจากนี้ หน่วยงานรัฐ รวมถึงสถาบันการเงินของรัฐ ควรดำเนินการเชิงรุกเพื่อให้งบประมาณสนับสนุนสามารถกระจายลงสู่ MSMEs ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

7. เปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจบริการไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อาทิ ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ครอบคลุมทุกมิติทางสังคม ช่วยลดต้นทุนสำหรับผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน สนับสนุนการปรับเปลี่ยนและพัฒนาเป็นระบบโลจิสติกส์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้เชื้อเพลิงน้ำมัน รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการขนส่งหลายรูปแบบ (Multimodal Transportation) ส่งเสริมธุรกิจบริการที่ตอบสนองต่อแนวโน้มใหม่ ๆ โดยเฉพาะธุรกิจบริการที่ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนมาตรการช่วยเหลือและสิทธิประโยชน์สำหรับ MSMEs ในขั้นเปลี่ยนผ่านหรือขั้นเริ่มต้น

8. เปลี่ยนใจผู้บริโภคชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้เลือกใช้บริการ MSMEs ไทย อาทิ ส่งเสริมให้ผู้บริโภคชาวไทยและชาวต่างประเทศเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการไทยผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังแนวคิดดังกล่าวในผู้บริโภครุ่นใหม่ และสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ “แบรนด์ไทย” ให้กับธุรกิจบริการของคนไทย โดยเฉพาะ MSMEs ให้แข็งแกร่ง เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ก
1. ความสำคัญของภาคบริการต่อเศรษฐกิจไทย	1
2. สถานการณ์ภาคบริการของไทย	3
3. สถานการณ์ MSMEs ในภาคบริการของไทย	7
4. ชี้นำภาคบริการไทยในการขับเคลื่อน MSMEs	11
5. กรณีศึกษาจากประเทศต้นแบบด้านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคบริการ	14
ประเทศต้นแบบในภูมิภาคเอเชีย: จีน	14
ประเทศต้นแบบในกลุ่มอาเซียน: มาเลเซีย	18
6. แนวทางส่งเสริมในการขับเคลื่อน MSMEs ด้วยการยกระดับเศรษฐกิจภาคบริการ	24
บรรณานุกรม	28
ภาคผนวก	30

1. ความสำคัญของภาคบริการต่อเศรษฐกิจไทย

ภาคบริการเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย มูลค่าและอัตราการเติบโตของภาคบริการในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) มีมูลค่าสูงกว่าภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม และมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยภาคบริการมีส่วนสูงที่สุด เป็นสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 50 ของ GDP ตลอดช่วง 20 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ในปี 2565 ภาคบริการมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 4.3 จากปีก่อนหน้า ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่กำหนดให้ใน 5 ปีแรกอัตราการขยายตัวของ GDP ภาคบริการต้องเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 5.4

เพื่อพัฒนาภาคบริการของไทยไปสู่การเป็นบริการแห่งอนาคต จะต้องยึดแนวทางการดำเนินการให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 2 “ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน” ดังนี้

1. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต สร้างอุตสาหกรรมและบริการในอนาคตที่ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต ประกอบด้วย (1) อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร (2) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ (3) อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์

2. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว รักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ และเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย (1) ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (2) ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (3) ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย (4) ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ และ (5) ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

3. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่ และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดย (1) เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ (2) สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (3) เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ (4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ (5) รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค

4. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน โดย (1) สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ (2) สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน (3) สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด (4) สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล และ (5) ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคบริการของไทยในประเด็นที่ 4 “อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต” โดยมีเป้าหมายให้ GDP ในภาคบริการ ปี 2566-2580 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.4 และมี 3 แผนย่อยภายใต้แผนแม่บทนี้ที่เกี่ยวข้องกับภาคบริการ ได้แก่ อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ และการพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นอื่น ๆ ภายใต้แผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องกับภาคบริการ ได้แก่ ประเด็นที่ 2 การต่างประเทศ ประเด็นที่ 5 การท่องเที่ยว ประเด็นที่ 7 โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล และ ประเด็นที่ 8 ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาภาคบริการในประการที่ 1 “การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม” โดยมุ่งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญ ผ่านการผลักดันส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม ด้วยการพัฒนาตามหมุดหมาย 3 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน (2) การพัฒนาบริการทางสาธารณสุขเพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง และ (3) การพัฒนาให้ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาคต่อไป

2. สถานการณ์ภาคบริการของไทย

GDP ภาคบริการ ปี 2565

ภาคบริการมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย มูลค่าและอัตราการเติบโตของ GDP ภาคบริการ สูงกว่าภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม โดยในปี 2565 GDP ภาคบริการ มีมูลค่า 10.20 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.71 ของ GDP ทั้งหมดของประเทศ และขยายตัวร้อยละ 4.3 จากปีก่อนหน้า ในขณะที่ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 8.81 และ 32.48 ตามลำดับ โดยภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 2.5 และภาคอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ 0.5

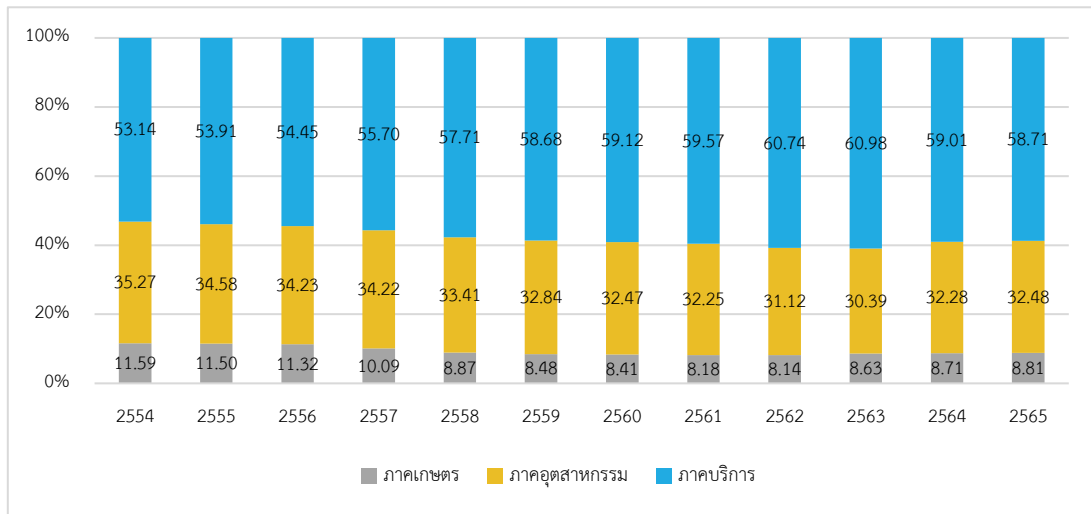
ตารางที่ 1: มูลค่า GDP จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ปี 2546-2565

หน่วย: ล้านบาท

ปี	เกษตร	อุตสาหกรรม	บริการ	GDP รวม
2546	596,439	2,219,815	3,501,049	6,317,303
2547	646,130	2,438,819	3,869,333	6,954,282
2548	700,096	2,705,291	4,209,024	7,614,411
2549	789,828	3,043,371	4,567,445	8,400,644
2550	848,424	3,315,522	4,912,355	9,076,301
2551	977,724	3,565,314	5,163,891	9,706,929
2552	945,297	3,457,818	5,255,552	9,658,667
2553	1,137,252	4,012,005	5,658,888	10,808,145
2554	1,310,673	3,987,899	6,008,334	11,306,906
2555	1,421,601	4,273,732	6,662,009	12,357,342
2556	1,462,282	4,420,725	7,032,151	12,915,158
2557	1,334,795	4,526,820	7,368,689	13,230,304
2558	1,219,421	4,592,339	7,931,720	13,743,480
2559	1,236,980	4,791,853	8,561,504	14,590,337
2560	1,302,041	5,029,209	9,157,414	15,488,664
2561	1,339,566	5,278,185	9,750,954	16,368,705
2562	1,374,987	5,258,973	10,264,126	16,898,086
2563	1,354,941	4,770,755	9,572,590	15,698,286
2564	1,407,848	5,218,502	9,540,248	16,166,598
2565	1,531,121	5,641,047	10,198,068	17,370,236

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปภาพที่ 1: ส่วนแบ่ง GDP จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ปี 2554-2565

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สาขาบริการที่มีมูลค่า GDP สูงที่สุด 5 อันดับแรก² ได้แก่ การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ มูลค่า 2.69 ล้านล้านบาท (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.35 ของ GDP ภาคบริการทั้งหมด) กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย มูลค่า 1.44 ล้านล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 14.10) การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า มูลค่า 8.05 แสนล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 7.90) ที่พักแรมและการบริการด้านอาหาร มูลค่า 7.78 แสนล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 7.63) และการศึกษา มูลค่า 7.33 แสนล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 7.19)

สาขาบริการที่มีอัตราการขยายตัวจากปีก่อนหน้าสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ที่พักแรมและการบริการด้านอาหาร (ขยายตัวร้อยละ 39.3) การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า (ขยายตัวร้อยละ 7.1) และกิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ (ขยายตัวร้อยละ 6.3)

ตารางที่ 2: มูลค่า และส่วนแบ่ง GDP ภาคบริการ รายสาขา ปี 2565

สาขาบริการ		GDP ณ ราคาปัจจุบัน ปี 2565		
		ล้านบาท	สัดส่วน (%)	% เปลี่ยนแปลง 65/64
1	การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์และรถจักรยานยนต์	2,686,683	26.35	3.1
2	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	1,437,794	14.10	0.9
3	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	1,075,061	10.54	-0.5
4	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	805,109	7.90	7.1
5	ที่พักแรมและการบริการด้านอาหาร	777,961	7.63	39.3
6	การศึกษา	732,757	7.19	1.1
7	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	490,551	4.81	5.1
8	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	448,481	4.40	2.1
9	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	445,886	4.37	6.3
10	การก่อสร้าง	437,883	4.29	-2.7
11	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	294,758	2.89	1.2
12	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	216,423	2.12	1.5
13	กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	206,033	2.02	2.4
14	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	110,691	1.09	-0.5
15	กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	29,300	0.29	-0.1
รวม		10,195,371	100	4.3

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

² ไม่รวมสาขากิจกรรมการบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และประกันสังคมภาคบังคับ

จำนวนนิติบุคคล และรายได้ของนิติบุคคลในภาคบริการ ปี 2564³

นิติบุคคลในภาคบริการ มีจำนวน 5.29 แสนราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.18 ของนิติบุคคลทั้งหมดในประเทศไทย โดยสาขาบริการที่มีจำนวนนิติบุคคลมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขายส่งและการขายปลีก และการข้อมยานยนต์และจักรยานยนต์ จำนวน 2.12 แสนราย (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.09 ของนิติบุคคลในภาคบริการทั้งหมด) การก่อสร้าง จำนวน 6.9 หมื่นราย (สัดส่วนร้อยละ 13.10) และกิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 6 หมื่นราย (สัดส่วนร้อยละ 11.27) ทั้ง 3 สาขารวมกันเป็นสัดส่วนร้อยละ 64.46 ของนิติบุคคลในภาคบริการทั้งหมด

ในด้านรายได้ของนิติบุคคลในภาคบริการ มีมูลค่า 27.57 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 57.80 ของรายได้นิติบุคคลทั้งหมดในประเทศไทย โดยสาขาบริการที่มีรายได้สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขายส่งและการขายปลีก และการข้อมยานยนต์และจักรยานยนต์ มูลค่า 18.50 ล้านล้านบาท (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 67.12 ของรายได้นิติบุคคลในภาคบริการ) กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย มูลค่า 2.79 ล้านล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 10.13) และการก่อสร้าง มูลค่า 1.37 ล้านล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 4.98) ทั้ง 3 สาขารวมกันเป็นสัดส่วนร้อยละ 82.23 ของรายได้นิติบุคคลในภาคบริการทั้งหมด

ตารางที่ 3: จำนวนนิติบุคคล และรายได้ของนิติบุคคลในภาคบริการ รายสาขา ปี 2564

สาขาบริการ		จำนวนนิติบุคคล ณ สิ้นปี 2564		รายได้ ปี 2564		รายได้เฉลี่ยต่อนิติบุคคล	กำไร ปี 2564
		ราย	สัดส่วน (%)	ล้านบาท	สัดส่วน (%)	ล้านบาท	ล้านบาท
1	การขายส่งและการขายปลีก และการข้อมยานยนต์และจักรยานยนต์	212,004	40.09	18,504,937	67.12	87.28	364,195
2	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	13,471	2.55	2,793,449	10.13	207.37	820,176
3	กิจกรรมการบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และประกันสังคมภาคบังคับ	-	-	-	-	-	-
4	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	26,420	5.00	1,270,406	4.61	48.08	72,067
5	การศึกษา	4,556	0.86	32,055	0.12	7.04	1,543
6	ที่พักแรมและการบริการด้านอาหาร	24,035	4.55	288,851	1.05	12.02	-70,018
7	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	18,725	3.54	699,779	2.54	37.37	41,984
8	การก่อสร้าง	69,291	13.10	1,372,731	4.98	19.81	28,733
9	กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	59,615	11.27	928,076	3.37	15.57	102,092
10	กิจกรรมด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	5,593	1.06	339,247	1.23	60.66	52,538
11	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	50,667	9.58	642,819	2.33	12.69	85,149
12	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	33,799	6.39	619,052	2.25	18.32	36,485
13	กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	5,760	1.09	34,372	0.12	5.97	-1,674
14	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	4,870	0.92	43,698	0.16	8.97	-9,875
15	การจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	-	-	-	-	-	-
รวม		528,806	100	27,569,471	100	52.14	1,523,395

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

³ ข้อมูลผลประกอบการของนิติบุคคล ได้มาจากการส่งงบการเงินมายังกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเมื่อสิ้นรอบปีงบการเงินหนึ่ง ๆ โดยข้อมูลปีงบการเงิน 2564 ที่แสดงจะเป็นข้อมูลจาก ณ สิ้นปี วันที่ 31 ธันวาคม 2565 รายงานฉบับนี้จึงใช้ข้อมูลดังกล่าวของปี 2564

จำนวนแรงงานในภาคบริการ ปี 2565

แรงงานในภาคบริการ มีจำนวน 20.75 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.61 ของแรงงานทั้งหมดของไทย โดยสาขาบริการที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ จำนวน 6.75 ล้านคน (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.53 ของแรงงานในภาคบริการทั้งหมด) ที่พักแรมและการบริการด้านอาหาร จำนวน 2.91 ล้านคน (สัดส่วนร้อยละ 14.01) และการก่อสร้าง จำนวน 2.20 ล้านคน (สัดส่วนร้อยละ 10.63) ทั้ง 3 สาขารวมกันเป็นสัดส่วนร้อยละ 57.17 ของแรงงานในภาคบริการทั้งหมด

ตารางที่ 4: จำนวนแรงงานในภาคบริการ รายสาขา ปี 2565

สาขาบริการ		จำนวนแรงงาน ปี 2565	
		ล้านคน	สัดส่วน (%)
1	การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์และรถจักรยานยนต์	6.75	32.53
2	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	0.51	2.48
3	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	1.84	8.85
4	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	1.46	7.05
5	ที่พักแรมและการบริการด้านอาหาร	2.91	14.01
6	การศึกษา	1.11	5.37
7	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	0.24	1.15
8	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	0.37	1.79
9	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	0.82	3.96
10	การก่อสร้าง	2.20	10.63
11	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	0.43	2.06
12	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	0.59	2.84
13	กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	1.00	4.81
14	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	0.28	1.37
15	การจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	0.23	1.11
รวม		20.75	100

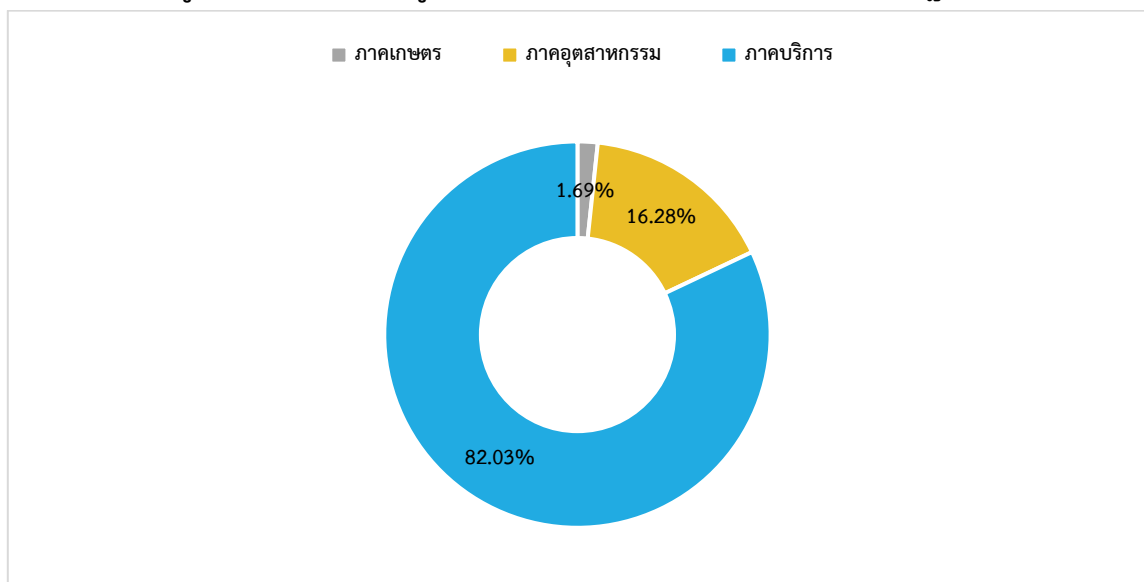
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3. สถานการณ์ MSMEs ในภาคบริการของไทย

จำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการ ปี 2565

ภาคบริการยังคงเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีจำนวนผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small and Medium Enterprises: MSMEs) มากที่สุด ในปี 2565 ผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการ มีจำนวน 2.61 ล้านราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 82.03 ของจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ทั้งหมดของไทย และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.46 จากปีก่อนหน้า ในขณะที่จำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 1.69 และ 16.28 ตามลำดับ โดยภาคเกษตรหดตัวร้อยละ 11.08 และภาคอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ 3.93 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการ ส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 85) เป็นผู้ประกอบการรายย่อย (Micro)

รูปภาพที่ 2: จำนวนผู้ประกอบการ MSMEs จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สาขาบริการที่มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ มีจำนวน 1.34 ล้านราย (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.08 ของผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการทั้งหมด) ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร มีจำนวน 4.26 แสนราย (สัดส่วนร้อยละ 16.28) และกิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ มีจำนวน 2.38 แสนราย (สัดส่วนร้อยละ 9.10) ทั้ง 3 สาขารวมกันเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.46 ของผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการทั้งหมด

สาขาบริการที่มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ขยายตัวจากปีก่อนหน้าสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ (ขยายตัวร้อยละ 20.64) ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร (ขยายตัวร้อยละ 15.28) และกิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค (ขยายตัวร้อยละ 5.34)

ตารางที่ 5: จำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการ จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2565

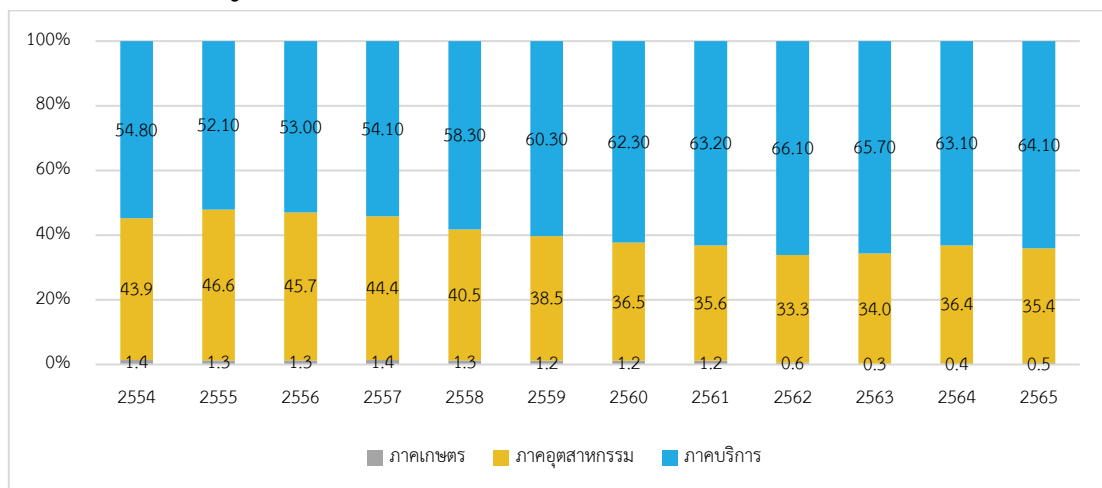
สาขาบริการ		จำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ปี 2565					
		รายย่อย (Micro)	ขนาดย่อม (SE)	ขนาดกลาง (ME)	รวม (ราย)	สัดส่วน (%)	% เปลี่ยนแปลง 65/64
1	การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์	1,170,382	143,351	21,896	1,335,629	51.08	2.58
2	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	387,571	36,825	1,213	425,609	16.28	15.28
3	กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	232,111	5,587	131	237,829	9.10	-4.94
4	กิจกรรมก่อสร้าง	160,434	25,340	1,898	187,672	7.18	2.06
5	การก่อสร้าง	90,232	46,271	3,340	139,843	5.35	1.73
6	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	59,925	22,555	1,524	84,004	3.21	5.34
7	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	57,578	18,170	1,275	77,023	2.95	-1.50
8	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	21,249	16,003	2,366	39,618	1.52	-49.14
9	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	20,556	8,016	719	29,291	1.12	-9.96
10	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	20,936	4,499	228	25,663	0.98	-28.13
11	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	12,365	4,717	879	17,961	0.69	3.91
12	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	4,584	3,226	327	8,137	0.31	20.64
13	การศึกษา	4,447	1,745	95	6,287	0.24	4.49
14	กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	16	4	0	20	0.001	-88.10
15	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการ ประกันสังคมภาคบังคับ	-	-	-	-	-	-
รวม		2,242,386	336,309	35,891	2,614,586	100	1.46

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

GDP ของ MSMEs ภาคบริการ ปี 2565

GDP ของ MSMEs ภาคบริการ มีมูลค่า 3.26 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 64.10 ของ GDP MSMEs ทั้งหมด ในขณะที่ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 0.5 และ 35.4 ตามลำดับ ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวสอดคล้องกับโครงสร้าง GDP ของประเทศ โดยคาดว่าภายในปี 2567 GDP ของ MSMEs ในภาคบริการจะกลับมา มีสัดส่วนเท่ากับในปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่สถานการณ์โควิด-19 จะระบาดไปทั่วโลก (ในปี 2562 สัดส่วน GDP ของ MSMEs ภาคบริการสูงถึงร้อยละ 66.1)

รูปภาพที่ 3: โครงสร้าง GDP ของ MSMEs ปี 2554-2565

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สาขาบริการที่มีมูลค่า GDP ของ MSMEs สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ มูลค่า 9.15 ล้านล้านบาท (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.04 ของ GDP MSMEs ภาคบริการ) ที่พักรวมและบริการด้านอาหาร มูลค่า 4.79 แสนล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 14.69) และ การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า มูลค่า 3.54 แสนล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 10.84) ทั้ง 3 สาขารวมกัน เป็นสัดส่วนร้อยละ 53.57 ของ GDP MSMEs ภาคบริการทั้งหมด

สาขาบริการ MSMEs ที่มีอัตราการขยายตัวจากปีก่อนหน้าสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ที่พักรวมและบริการด้านอาหาร (ขยายตัวร้อยละ 40.1) ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (ขยายตัวร้อยละ 20.3) และ การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า (ขยายตัวร้อยละ 19.4) โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากรายได้การท่องเที่ยวเป็นหลัก ทำให้ธุรกิจ MSMEs ในภาคบริการกลับมามีรายได้ใกล้เคียงกับช่วงก่อนโควิด-19

ตารางที่ 6: มูลค่า GDP ของ MSMEs ภาคบริการ จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2565

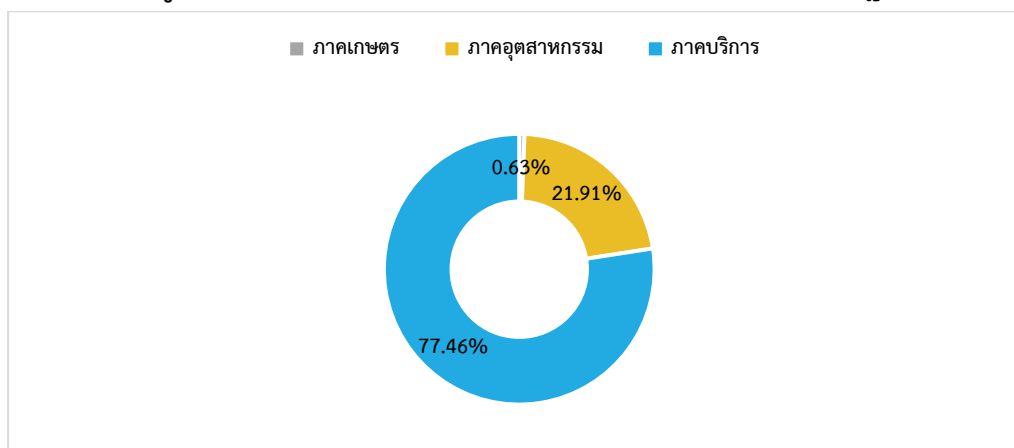
สาขาภาคบริการ		มูลค่า GDP ของ MSMEs ปี 2565					
		รายย่อย (Micro)	ขนาดย่อม (SE)	ขนาดกลาง (ME)	รวม (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)	% เปลี่ยนแปลง 65/64
1	การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	103,812.48	375,683.08	435,322.05	914,817.61	28.04	7.3
2	ที่พักรวมและบริการด้านอาหาร	101,329.61	259,438.29	118,469.24	479,237.14	14.69	40.1
3	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	32,183.04	160,726.10	160,790.84	353,699.98	10.84	19.4
4	การก่อสร้าง	11,132.16	138,125.16	107,235.43	256,492.75	7.86	-5.4
5	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	12,526.82	98,814.61	106,697.39	218,038.82	6.68	3.7
6	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	20,085.59	91,312.36	91,006.89	202,404.84	6.20	9.1
7	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	32,322.49	80,988.05	76,267.64	189,578.18	5.81	0.8
8	การศึกษา	11,971.15	79,240.85	67,286.76	158,498.76	4.86	-0.2
9	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	4,716.75	56,883.89	94,242.19	155,842.83	4.78	-21.0
10	กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	31,126.25	42,389.04	28,287.99	101,803.28	3.12	4.0
11	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	8,937.97	70,885.78	19,318.83	99,142.58	3.04	0.3
12	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	6,602.69	27,734.11	32,559.25	66,896.05	2.05	20.3
13	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	2,004.03	24,725.51	28,361.68	55,091.22	1.69	-34.1
14	กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	1,993.85	3,588.72	5,286.95	10,869.52	0.33	-0.1
15	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และประกันสังคมภาคบังคับ	-	-	-	-	-	-
รวม		380,744.88	1,510,535.55	1,371,133.13	3,262,413.56	100	9.4

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

จำนวนแรงงานใน MSMEs ภาคบริการ ปี 2565

แรงงานใน MSMEs ภาคบริการ มีจำนวน 9.94 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.46 ของแรงงานใน MSMEs ทั้งหมดของไทย และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.69 จากปีก่อนหน้า ในขณะที่ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 0.63 และ 21.91 ตามลำดับ โดยภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 10.18 และภาคอุตสาหกรรมหดตัวลงร้อยละ 1.44

รูปภาพที่ 4: จำนวนแรงงานใน MSMEs จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ

สาขาบริการที่มีจำนวนแรงงานใน MSMEs มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ จำนวน 4.31 ล้านคน (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.33 ของแรงงานใน MSMEs ภาคบริการทั้งหมด) ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร จำนวน 1.37 ล้านคน (สัดส่วนร้อยละ 13.81) และการก่อสร้าง จำนวน 9.39 แสนคน (สัดส่วนร้อยละ 9.45) ทั้ง 3 สาขารวมกันเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.59 ของแรงงานในภาคบริการทั้งหมด

สาขาบริการที่มีจำนวนแรงงานใน MSMEs ขยายตัวจากปีก่อนหน้าสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ (ขยายตัวร้อยละ 16.52) กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย (ขยายตัวร้อยละ 15.76) และที่พักแรมและบริการด้านอาหาร (ขยายตัวร้อยละ 9.44)

ตารางที่ 7: จำนวนแรงงานใน MSMEs ภาคบริการ จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2565

สาขาบริการ	จำนวนแรงงานใน MSMEs ปี 2565					
	รายย่อย (Micro)	ขนาดย่อม (SE)	ขนาดกลาง (ME)	รวม (คน)	สัดส่วน (%)	% เปลี่ยนแปลง 65/64
1 การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์และรถจักรยานยนต์	2,309,909	1,365,085	630,651	4,305,645	43.33	2.74
2 ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	812,484	446,037	114,007	1,372,528	13.81	9.44
3 การก่อสร้าง	273,853	515,060	149,964	938,877	9.45	2.10
4 กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	165,323	329,093	279,833	774,249	7.79	0.86
5 กิจกรรมมอส์หาริมทรัพย์	333,172	251,742	74,835	659,749	6.64	5.52
6 กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	178,918	245,206	91,156	515,280	5.19	6.96
7 การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	322,256	61,579	11,135	394,970	3.97	-10.96
8 กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	84,621	176,263	132,054	392,938	3.95	-7.04
9 ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	61,872	92,973	41,759	196,604	1.98	3.40
10 ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	42,161	54,278	40,099	136,538	1.37	-18.28
11 กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	48,423	57,355	18,575	124,353	1.25	15.76
12 กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	18,341	37,809	25,801	81,951	0.82	16.52
13 การศึกษา	15,413	20,329	6,961	42,703	0.43	6.79
14 กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	78	24	0	102	0.001	-40.35
15 การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	-	-	-	-	-	-
รวม	4,422,093	3,641,971	1,612,202	9,936,487	100	2.69

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4. ชี้เป้าภาคบริการไทยในการขับเคลื่อน MSMEs

ภาคบริการเป็นภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและภาค MSMEs ของไทย โดยสาขาบริการที่มีความสำคัญมากเมื่อพิจารณาจากจำนวนและสัดส่วนผู้ประกอบการ มูลค่าและสัดส่วนต่อ GDP ของภาค MSMEs จำนวนและสัดส่วนแรงงาน รวมถึงบทบาทความเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจอื่น ๆ มีดังนี้

อันดับที่ 1 สาขาการขนส่งและการขายปลีก และการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มูลค่า GDP ของ MSMEs และจำนวนแรงงาน มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของ MSMEs ภาคบริการทั้งหมด โดยมีผู้ประกอบการ MSMEs ถึง 1.34 ล้านราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.08 ของผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการ และเป็นรายย่อยถึง 1.17 ล้านราย ในด้าน GDP ของ MSMEs มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 28.04 ของ GDP MSMEs ภาคบริการทั้งหมด (ทั้งนี้ ส่วนของการขนส่งและการขายปลีกมีมูลค่าเศรษฐกิจสูงกว่าส่วนของการจัดจำหน่ายและซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ประมาณ 10 เท่าตัว) มีแรงงานใน MSMEs จำนวน 4.31 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.33 ของแรงงานใน MSMEs ภาคบริการ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสาขาดังกล่าวต่อระบบเศรษฐกิจ โดยภาคบริการค้าส่งค้าปลีกเป็นกลไกสำคัญในการส่งมอบสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรให้กับผู้บริโภค

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันภาคบริการดังกล่าว โดยเฉพาะผู้ประกอบการ MSMEs กำลังประสบกับการแข่งขันที่สูงขึ้นจากทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่และผู้ผลิตสินค้าที่มีช่องทางจัดจำหน่ายสู่ผู้บริโภคโดยตรง ในด้าน (1) ระดับราคาและยอดการจัดจำหน่าย เนื่องจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้นของผู้บริโภค ทำให้สามารถเปรียบเทียบระดับราคา และทำให้ MSMEs ต้องปรับตัวเพื่อการแข่งขันด้านราคามากขึ้น และอาจทำให้มียอดจัดจำหน่ายต่อรายลดลง (2) ต้นทุน โดยเฉพาะต้นทุนแรงงาน เนื่องจากสาขาบริการนี้อาศัยแรงงานเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังต้องรับภาระด้านต้นทุนค่าสินค้าที่นำมาจัดจำหน่าย รวมถึงค่าบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น โลจิสติกส์ การบริหารจัดการ ฯลฯ ซึ่งรวมเป็นต้นทุนที่สูงและทำให้ผลกำไรลดลง ในขณะที่ผู้ประกอบการรายใหญ่มีความประหยัดต่อขนาดมากกว่า (3) ด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ซึ่งธุรกิจ MSMEs มีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่ ทำให้ขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันมีน้อย และ (4) ด้านความยั่งยืน จากปัจจัยข้อจำกัดข้างต้น ทำให้ MSMEs มีอำนาจต่อรองในห่วงโซ่อุปทานและผลักดันให้สินค้าและบริการต้นน้ำและกลางน้ำมีความยั่งยืนสูงขึ้นได้น้อย

อันดับที่ 2 สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มูลค่า GDP ของ MSMEs และจำนวนแรงงาน มากเป็นอันดับ 2 ของ MSMEs ภาคบริการทั้งหมด โดยมีผู้ประกอบการ MSMEs ถึง 4.26 แสนราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.28 ของผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการ และเป็นรายย่อยถึง 3.88 แสนราย ในด้าน GDP ของ MSMEs มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 14.69 ของ GDP MSMEs ภาคบริการ มีแรงงานใน MSMEs จำนวน 1.37 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.81 ของแรงงานใน MSMEs ภาคบริการ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสาขาดังกล่าวต่อระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสำหรับ MSMEs นอกจากนี้ สาขาบริการนี้คือสาขาหลักที่รองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้ความสำคัญ รวมถึงยังเป็นหนึ่งในหมุดหมายสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน)

ยิ่งไปกว่านั้น ธุรกิจบริการกลุ่มนี้ยังเชื่อมโยงเป็นจุดกระจายรายได้ไปถึงภาคส่วนอื่น ๆ เช่น การขายปลีก-ขายส่ง ศิลปะ การขนส่ง จนถึงการเกษตร ฯลฯ ทั้งนี้ สามารถสังเกตได้ว่าสาขาบริการนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับสาขาการขนส่งและการขายปลีกฯ กล่าวคือ มีผู้ประกอบการที่เป็น MSMEs อยู่เป็นจำนวนมาก และใช้แรงงานเป็นจำนวนมากเช่นกัน จึงเป็นอีกหนึ่งภาคบริการที่ต้องรับภาระด้านต้นทุน ทั้งแรงงาน วัตถุดิบ และการดำเนินงาน ในขณะที่มีความเสี่ยง และอ่อนไหวต่อสถานการณ์และวิกฤตการณ์ของโลก เช่น กรณีโควิด-19 ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ธุรกิจกลุ่มนี้ยังมีโอกาสในการพัฒนาอีกมาก

อันดับที่ 3 สาขากิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มากเป็นอันดับ 3 ของ MSMEs ภาคบริการทั้งหมด โดยมีผู้ประกอบการ MSMEs 2.38 แสนราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.10 ของผู้ประกอบการ MSMEs ภาคบริการ และเป็นรายย่อยถึง 2.32 แสนราย ในด้าน GDP ของ MSMEs มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 3.12 ของ GDP MSMEs ภาคบริการ จัดเป็นสาขาบริการอันดับที่ 10 ในด้านนี้ สำหรับด้านแรงงานใน MSMEs มีจำนวนประมาณ 3.93 แสนคน มากเป็นอันดับที่ 8 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.95 ของแรงงานใน MSMEs ภาคบริการทั้งหมด ในด้านนี้ จึงเห็นได้ว่าสาขาบริการด้านอื่น ๆ นี้ สร้างมูลค่า GDP และทำให้เกิดการจ้างงานไม่มากนัก เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ที่มีอยู่มาก ทั้งนี้ กิจกรรมในสาขานี้ประกอบไปด้วยกิจกรรมขององค์การสมาชิก การช้อปปิ้งออนไลน์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน และกิจกรรมบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ซึ่งรวมไปถึงกิจกรรมการดูแลความงามที่ไม่ได้ดำเนินการโดยแพทย์ กิจกรรมการดูแลสัตว์เลี้ยง กิจกรรมโหราศาสตร์และไสยศาสตร์ การจัดงานพิธีต่าง ๆ กระทั่งการเจาะสักร่างกาย ซึ่งเป็นอาชีพบริการใหม่ ๆ ในโลกปัจจุบัน ที่มีศักยภาพในการยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มต่อไป

อย่างไรก็ดี มูลค่า GDP ส่วนใหญ่ในสาขานี้ยังคงมาจากธุรกิจการซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกิจการที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้ไม่มากนัก รวมถึงการที่ปัจจุบันผู้บริโภคนิยมซื้อสินค้าชิ้นใหม่ที่อาจมีราคาต่ำและสะดวกกว่าการซ่อมอุปกรณ์ชำรุด

อันดับที่ 4 สาขาการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มากเป็นอันดับ 8 ของ MSMEs ภาคบริการทั้งหมด โดยมีผู้ประกอบการ MSMEs 3.96 หมื่นราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.52 ของผู้ประกอบการ MSMEs ภาคบริการ และเป็นรายย่อย 2.12 หมื่นราย แต่ในด้าน GDP ของ MSMEs มีสัดส่วนมากเป็นอันดับที่ 3 อยู่ที่ร้อยละ 10.84 ของ GDP MSMEs ภาคบริการทั้งหมด สำหรับด้านแรงงานใน MSMEs มีจำนวน 3.95 แสนคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.97 ของแรงงานใน MSMEs ภาคบริการ จัดเป็นสาขาบริการอันดับที่ 7 ในด้านนี้

สาขาดังกล่าวประกอบด้วยส่วนของการขนส่งและเก็บสินค้า หรือกลุ่มธุรกิจโลจิสติกส์ และส่วนของการขนส่งผู้โดยสาร แสดงให้เห็นว่าสาขาบริการดังกล่าวใช้แรงงานจำนวนมาก ทั้งนี้ **บริการสาขาดังกล่าวเป็นภาคสำคัญในห่วงโซ่อุปทาน** เนื่องจากเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ในฐานะกลไกการนำส่งสินค้าและบริการจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง ต้นทุนของธุรกิจบริการภาคดังกล่าวจึงสะท้อนออกมาในราคาของสินค้าและบริการอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ สาขาดังกล่าวยังมีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ โดยเป็นหนึ่งในหมุดหมายสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค) และมีผลต่อเป้าหมายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากเป็นสาขาที่มีการปลดปล่อยคาร์บอนและมลพิษ รวมถึง PM 2.5 สู่ชั้นบรรยากาศสูงอีกด้วย

อันดับที่ 5 สาขาการก่อสร้าง มีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs มากเป็นอันดับที่ 5 ของ MSMEs ภาคบริการทั้งหมด โดยมีผู้ประกอบการ MSMEs 1.40 แสนราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.35 ของผู้ประกอบการ MSMEs ภาคบริการ และเป็นรายย่อย 9.02 หมื่นราย ในด้าน GDP ของ MSMEs มีสัดส่วนมากเป็นอันดับที่ 4 อยู่ที่ร้อยละ 7.86 ของ GDP MSMEs ภาคบริการ สำหรับด้านแรงงานใน MSMEs มีจำนวน 9.38 แสนคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.45 ของแรงงานใน MSMEs ภาคบริการทั้งหมด ซึ่งมากเป็นอันดับที่ 3

จึงเห็นได้ว่าบริการสาขาดังกล่าวมีผู้ประกอบการ MSMEs เป็นสัดส่วนที่สูง ทั้งนี้ **สาขาการก่อสร้างเป็นอีกหนึ่งในสาขาบริการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ** ซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ และเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของทุกภาคส่วน

สรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของ MSMEs ภาคบริการไทย

1. **ด้านต้นทุน** MSMEs ในภาคบริการส่วนใหญ่ใช้แรงงานเป็นหลัก ทำให้มีสัดส่วนต้นทุนแรงงานที่สูง ในขณะที่บริการมีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากนัก นอกจากนี้ ภาคบริการหลายสาขายังมีต้นทุนวัตถุดิบและสินค้าที่นำมาจัดจำหน่าย ตลอดจนถึงต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและห่วงโซ่อุปทานที่สูง เช่น สาขาการค้าส่งและการค้าปลีก และการช้อปปิ้งออนไลน์และจักรยานยนต์ และสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร
2. **ด้านเงินลงทุน** ผู้ประกอบการ MSMEs ส่วนใหญ่มีเงินลงทุนจำกัด รวมถึงระบบการเงินภาคเอกชนของไทยในปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อการจัดสรรเงินลงทุนให้กับ MSMEs ได้อย่างเพียงพอ รวมถึงการขาดความรู้ความเข้าใจด้านการเงินธุรกิจของผู้ประกอบการเองที่ทำให้เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนที่ภาครัฐให้การสนับสนุน
3. **ด้านการแข่งขัน** MSMEs ในภาคบริการต้องประสบภาวะการแข่งขันที่สูง ทั้งจากผู้ประกอบการ MSMEs ด้วยกันที่มีจำนวนมาก และการให้บริการที่ไม่มีเอกลักษณ์ และผู้ประกอบการรายใหญ่และบริษัทข้ามชาติที่มีเงินลงทุนสูงกว่า ภาระต้นทุนต่ำกว่า รวมถึงมีองค์ความรู้ที่ทำให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขัน
4. **ด้านทุนมนุษย์** แรงงานที่ทำงานในธุรกิจ MSMEs ในภาคบริการ อาจยังมีความรู้ความสามารถ และทักษะไม่เพียงพอต่อการให้บริการมูลค่าเพิ่มสูง นอกจากนี้ ยังขาดแคลนทุนทรัพย์ เวลา และสุขภาพที่เพียงพอในการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของตน ทางด้านผู้ประกอบการ MSMEs อาจยังมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่ทันสมัยไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจ อีกทั้งขาดแคลนทุนทรัพย์ เวลา และสุขภาพ ที่เพียงพอในการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะของตน เช่นกัน
5. **ด้านกฎระเบียบ** ไทยมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจที่ซับซ้อนและมีจำนวนมาก ทำให้ผู้ประกอบการ MSMEs บางส่วนอาจไม่ทราบทั่วถึง ทำให้มีโอกาสดำเนินธุรกิจอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายได้ รวมถึงมีหลายกระบวนการที่ต้องมีค่าใช้จ่าย ทำให้เป็นภาระและต้นทุนของการประกอบธุรกิจ
6. **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** ทั้งด้านการคมนาคม โทรคมนาคม ดิจิทัล และข้อมูล ยังต้องการการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างสะดวกและประหยัดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะต่อ MSMEs ภาคบริการ ซึ่งมีเงินลงทุนไม่มากนัก
7. **ด้านความยั่งยืน** ซึ่งมีความสำคัญต่อโลกและระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ แต่ MSMEs ยังขาดความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจ และทุนเพื่อการปรับตัวให้การดำเนินธุรกิจเอื้อต่อความยั่งยืนมากขึ้น ทำให้ MSMEs ยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืนระดับต่ำ นอกจากนี้ ผู้บริโภคโดยทั่วไปก็คำนึงถึงความยั่งยืนไม่มากนัก และเลือกซื้อสินค้าและบริการโดยปัจจัยด้านราคาเป็นหลัก ทำให้ระดับความยินดีซื้อสินค้าและบริการที่คำนึงถึงความยั่งยืนสูงกว่าแต่อาจมีราคาสูงกว่ายั้งต่ำ และยังคงคำนึงถึงความสะดวกสบายและกระแสบริโภคนิยมในการซื้อสินค้าชิ้นใหม่แทนการซ่อมแซมสินค้าที่ชำรุด
8. **ด้านความยืดหยุ่น** เช่น กรณีวิกฤตโควิด-19 ที่ผ่านมาก ทำให้ MSMEs ภาคบริการได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร การขนส่ง กระทั่งการค้าส่งและการค้าปลีก จนหลายธุรกิจต้องปิดกิจการลง

5. กรณีศึกษาจากประเทศต้นแบบด้านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคบริการ

ประเทศต้นแบบในภูมิภาคเอเชีย: จีน

ประเทศจีนเป็นผู้ส่งออกบริการรายใหญ่ของโลก ในปี 2565 จีนส่งออกบริการเป็นอันดับ 3 ของโลก โดยมีมูลค่าการส่งออกบริการ 4.24 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.12 จากปีก่อนหน้า (อันดับ 1 สหรัฐอเมริกา มีมูลค่า 9.29 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 15.90 และอันดับ 2 สหราชอาณาจักร มีมูลค่า 4.94 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 8.70) อีกทั้งยังมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (Compound Annual Growth Rate: CAGR) ในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) ขยายตัวร้อยละ 11.80 (มากกว่าสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรที่ขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.77 และ 3.46 ตามลำดับ) สำหรับส่วนแบ่ง GDP ภาคบริการของจีนในปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 52.8 (ในขณะที่ภาคเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 7.3 และภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 39.9)

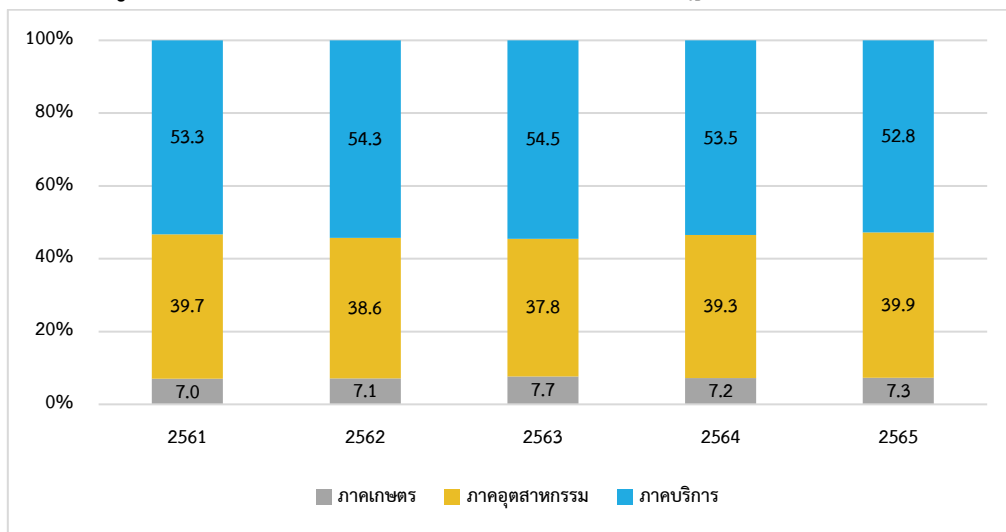
ตารางที่ 8: มูลค่าการส่งออกบริการ ปี 2561-2565

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่าการส่งออกบริการ						
	2561	2562	2563	2564	2565	% เปลี่ยนแปลง 65/64	% CAGR 61-65
1 สหรัฐอเมริกา	865,549	891,177	726,296	801,143	928,530	15.90	1.77
2 สหราชอาณาจักร	431,551	429,069	396,930	454,882	494,440	8.70	3.46
3 จีน	271,451	283,192	280,629	392,198	424,056	8.12	11.80
4 เยอรมัน	357,464	356,277	318,570	387,553	411,761	6.25	3.60
5 ไอร์แลนด์	223,489	257,650	290,974	347,287	355,174	2.27	12.28

ที่มา: Trade Map

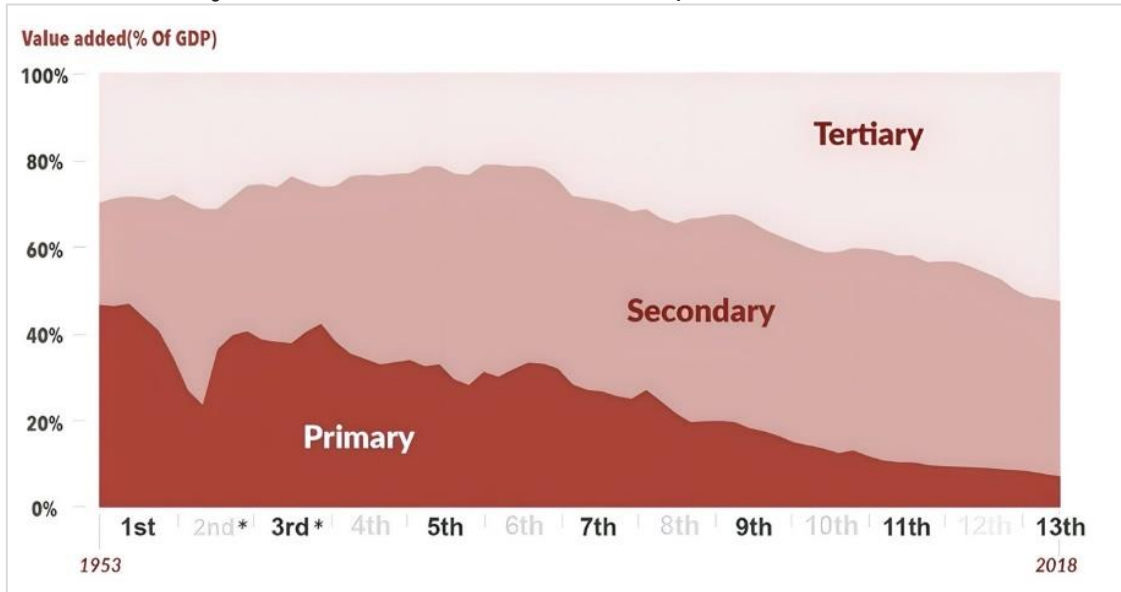
รูปภาพที่ 5 : ส่วนแบ่ง GDP จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ปี 2561-2565

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติจีน

จากตัวเลขการส่งออกบริการที่ครองตำแหน่งอยู่ในสามอันดับแรกของโลกและอันดับหนึ่งของเอเชีย และภาคบริการมีส่วน GDP สูงที่สุด ส่งผลให้จีนมีศักยภาพด้านการค้าบริการสูง อีกทั้งจีนยังได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการค้าบริการอันเนื่องมาจากตัวเลขพัฒนาการของอุตสาหกรรมจีน⁴ ที่มีส่วนภาคเกษตรต่อ GDP ทั้งหมดของประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2523 **ในขณะที่สัดส่วนภาคบริการมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง** ส่วนภาคอุตสาหกรรมในภาพรวมยังคงตัว ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้จีนเป็นหนึ่งในประเทศต้นแบบในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาคบริการ

รูปภาพที่ 6: เปรียบเทียบพัฒนาการของอุตสาหกรรมจีน ปี 2496-2561

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติจีน

หมายเหตุ: แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2509-2513) เริ่มหลังจากแผนฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2501-2505) สิ้นสุดลงสี่ปีให้หลัง

จีนมี “แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสาธารณรัฐประชาชนจีน” (The Five-Year Plan for Economic and Social Development of People’s Republic of China) ซึ่งจัดทำขึ้นตั้งแต่ปี 2496 โดยมุ่งเน้นไปที่ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก และต่อมาในปี 2528 ได้มีการเพิ่มแนวทางการพัฒนาภาคบริการเข้ามาในแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี โดยการพัฒนาภาคบริการชัดเจนมากขึ้นในช่วงแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2549-2553) จีนมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาภาคบริการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม และในช่วงแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2554-2558) จีนได้เร่งสร้างระบบเศรษฐกิจแบบเปิด และส่งเสริมการปฏิรูปและการเปิดกว้างในภาคบริการ

ถัดมาในช่วง “แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2559-2563) เพื่อการพัฒนาการค้าบริการ” (The 13th Five-Year Plan for Trade in Service Development 2016-2020) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมไปถึงแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ฉบับที่ 13 เพื่อการพัฒนาธุรกิจ (The 13th Five-Year Plan for Business Development) จีนตั้งเป้าที่จะเพิ่มส่วนแบ่ง GDP ภาคบริการให้อยู่ที่ร้อยละ 56 ภายในปี 2563 โดยกำหนดให้มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 ต่อปี โดยมีแนวทางในการพัฒนาการค้าบริการ ดังนี้

⁴ สำนักงานสถิติแห่งชาติจีน (National Bureau of Statistics of China: NBS) ได้แบ่งโครงสร้างอุตสาหกรรมออกเป็น 3 ภาคส่วนอย่างเป็นทางการในเดือนเมษายน พ.ศ. 2528 ประกอบด้วย (1) อุตสาหกรรมขั้นปฐมภูมิ (Primary Industry) ได้แก่ การเกษตร (รวมถึงป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการประมง) (2) อุตสาหกรรมขั้นทุติยภูมิ (Secondary Industry) ได้แก่ อุตสาหกรรม (รวมถึงอุตสาหกรรมสกัด การผลิต น้ำประปา ไฟฟ้า และอนันน้ำ) และการก่อสร้าง (3) อุตสาหกรรมขั้นตติยภูมิ (Tertiary Industry) ได้แก่ ภาคบริการ และภาคการหมุนเวียน (Circular Sector)

1. ยึดมั่นในการพัฒนานวัตกรรม ใช้กลยุทธ์การพัฒนาที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างครอบคลุม

- ส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมในรูปแบบธุรกิจบริการอย่างแข่งขัน
- ขยายขอบเขตการพัฒนาการค้าบริการ และปรับปรุงความสามารถในการซื้อขายของบริการแบบดั้งเดิม
- ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างอุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมการผลิต รวมถึงการค้าบริการและการค้าสินค้า
- มุ่งมั่นพัฒนาบริการรูปแบบใหม่ อาทิ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน (Cross-border e-Commerce) การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) การจ้างช่วงบริการ⁵ (Service Outsourcing) ปัญญาจากฝูงชน⁶ (Crowdsourcing)
- เพิ่มความได้เปรียบใหม่ ๆ ทางการแข่งขันให้ครอบคลุม อาทิ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านเทคโนโลยี ด้านตราสินค้าหรือแบรนด์ (Brand) ด้านทรัพย์สินทางปัญญา ด้านมาตรฐาน (Standard) และด้านเครือข่ายตลาด (Market Network)

2. ยึดมั่นในการพัฒนาการประสานงาน โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการค้าบริการกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ อาทิ ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าสินค้า ภาคการลงทุนระหว่างประเทศ ภาคความร่วมมือ

- สร้างรากฐานอุตสาหกรรมที่มั่นคงอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาการค้าบริการ และเป็นรากฐานที่มั่นคงสำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ
- ขยายการส่งออกบริการ ส่งเสริมการพัฒนาการประสานงานการส่งออกและนำเข้าบริการ และลดการขาดดุลการค้าบริการ
- เผยแพร่ข้อดีและสาขาที่โดดเด่นของการค้าบริการในท้องถิ่น และให้ความสนใจกับการปลูกฝัง “เมืองศูนย์กลางแห่งการค้าบริการ” (Center Cities of Service Trade) มากยิ่งขึ้น เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการประสานงานของการค้าบริการในท้องถิ่น
- ผลักดันการพัฒนาการประสานงานของการค้าบริการในด้านต่าง ๆ
- ส่งเสริมการส่งออกบริการที่เน้นเทคโนโลยีความรู้อย่างจริงจัง และปรับโครงสร้างของการค้าบริการให้เหมาะสม

3. ยึดมั่นในการพัฒนาสีเขียว ดำเนินแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสีเขียวผ่านทุกสาขาและเชื่อมโยงการพัฒนาการค้าบริการ

- ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงการค้าบริการในรูปแบบดิจิทัลอย่างแข่งขัน
- ส่งเสริมการจัดซื้อและการจัดจำหน่ายสีเขียวของธุรกิจบริการ
- ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของธุรกิจบริการ และพัฒนาการค้าบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและคาร์บอนต่ำอย่างจริงจัง
- ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นสากลของธุรกิจบริการสีเขียวและคาร์บอนต่ำ

⁵ การจ้างช่วงบริการ (Service Outsourcing) หมายถึง กระบวนการที่มีการจัดจ้างการบริการ หรือการผลิตสินค้าหรือบริการจากองค์กรภายนอกที่ให้บริการ เพื่อประโยชน์ในการลดค่าใช้จ่าย ลดต้นทุน หรือทดแทนในกิจกรรมที่ภายในองค์กรไม่สามารถทำได้ หรือไม่ต้องการลงทุนในการสร้างสินค้าหรือบริการนั้น ๆ และเป็นการย่นระยะเวลาของโครงการ ส่งผลให้สินค้าหรือบริการเข้าสู่ตลาดได้เร็วขึ้น

⁶ ปัญญาจากฝูงชน (Crowdsourcing) หมายถึง กระบวนการในรับจ้างหรือรับทุนสนับสนุนจากมวลชนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมาจากการผสมระหว่างคำสองคำ คือ “Crowd” ที่แปลว่า ฝูงชน และ “Outsourcing” ที่แปลว่า การจ้างช่วง โดยแนวคิดของปัญญาจากฝูงชนจะเป็นการรับงานและกระจายงานไปยังกลุ่มคน ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจ พัฒนาสินค้า และแก้ไขปัญหาพร้อมกัน ทั้งนี้ ประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับกลุ่มคนที่เข้ามาร่วมช่วยกัน ตัวอย่างเช่น วิกิพีเดีย (Wikipedia) เป็นต้น

4. ยึดมั่นในการเปิดกว้างและพัฒนา

- ส่งเสริมการเปิดกว้างในด้านการค้าบริการอย่างเป็นระเบียบ และผ่อนปรนกฎระเบียบในการเข้ามาลงทุนในประเทศ
- ดำเนินการจัดการอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติก่อนเปิดเสรีการลงทุน (Pre-establishment National Treatment) รวมถึงการทบทวนรายการสาขาต้องห้าม (Negative List) ภายใต้การเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน
- ยุติการผูกขาดทางการค้า รวมถึงจัดอุปสรรคของระบบและกลไกในการพัฒนาอุตสาหกรรมบริการ
- เสริมสร้างความร่วมมือด้านการค้าบริการแบบพหุภาคี แบบรวมกลุ่มทางภูมิภาค และแบบทวิภาคี ตลอดจนพยายามแสวงหาผลประโยชน์จากตลาดต่างประเทศ
- สนับสนุนรัฐวิสาหกิจและธุรกิจบริการสาธารณะให้ออกสู่ตลาดและบรรลุนิคมของตลาดต่างประเทศ
- ใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) อย่างเข้มข้นเพื่อเสริมสร้างการแสวงหาผลประโยชน์จากตลาดในบางประเทศ

5. ยึดมั่นในการแบ่งปันการพัฒนา กำหนดแนวคิดในการแบ่งปันการพัฒนาอย่างมั่นคง และใช้ประโยชน์จากบทบาทของการค้าบริการอย่างเต็มที่เพื่อรักษาเสถียรภาพการเติบโตรวมถึงขยายการจ้างงาน

- ส่งเสริมนวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการในด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) และการจ้างช่วงบริการ
- เร่งพัฒนาการค้าบริการเพื่อการดำรงชีพ พยายามยกระดับคุณภาพการบริการที่เกี่ยวข้องกับประชาชนอย่างใกล้ชิด อาทิ การบริการสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลทางการแพทย์ และการศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมสวัสดิการทางสังคม

สำหรับ MSMEs เป็นอีกส่วนสำคัญของเศรษฐกิจในช่วงแผนดังกล่าว ในปี 2563 จีนมี MSMEs และผู้ประกอบการอาชีพอิสระมากกว่า 140 ล้านราย มีมูลค่า MSMEs โดยรวมมากกว่าร้อยละ 60 ของ GDP ทั้งหมด (และมีสัดส่วนร้อยละ 50 ของรายได้ภาษีทั้งหมด ร้อยละ 75 ของการสร้างงานทั้งหมด และร้อยละ 68 ของการส่งออกทั้งหมดของจีน) โดยมีวิสาหกิจรายย่อยและขนาดย่อมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 98.5 ของวิสาหกิจทั้งหมด และมีวิสาหกิจจัดตั้งใหม่ประมาณ 2.52 ล้านแห่ง

ล่าสุด จีนได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการค้าบริการในแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2564-2568) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและวิสัยทัศน์ระยะยาวของสาธารณรัฐประชาชนจีนภายในปี 2578 ซึ่งเป็นการปรับปรุงให้ภาคบริการของจีนกลายเป็นบริการคุณภาพสูง โดยมุ่งเน้นในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้แบรนด “บริการของจีน” (China Service) ก้าวไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นในห่วงโซ่มูลค่าโลก (Global Value Chain: GVC) ภายในปี 2578 ต่อไป

หน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริมภาคบริการของจีน

กรมการค้าบริการและบริการเชิงพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Department of Trade in Services and Commercial Service, Ministry of Commerce of the People's Republic of China: MOFCOM) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาแนวทาง นโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ รวมถึงกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ ล่าสุด ได้จัดทำเว็บไซต์ “การค้าบริการของจีน” (China Service Trade) ซึ่งเป็นเว็บท่า (Web Portal) ของรัฐบาล โดยเป็นระบบบริการข้อมูลสาธารณะในด้านการค้าบริการ และเป็นการสนับสนุนระบบส่งเสริมการค้าบริการ รวมถึงเป็นแพลตฟอร์มการค้าบริการระดับชาติของกระทรวงพาณิชย์จีน ที่มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านการค้าบริการที่เกี่ยวข้องและสถาบันการค้าบริการระหว่างประเทศ

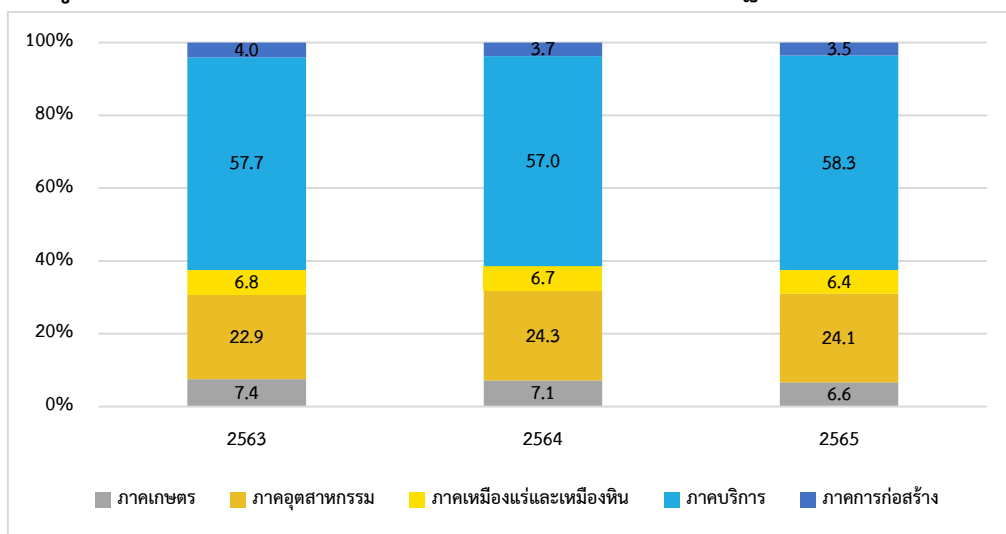
นอกจากนี้ยังมี “สมาคมการค้าบริการของจีน” (The China Association of Trade in Services: CATIS) เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร ก่อตั้งเมื่อปี 2550 โดยกระทรวงพาณิชย์ของจีน และได้รับอนุมัติจาก คณะมนตรีรัฐกิจสาธารณรัฐประชาชนจีน (The State Council of the People's Republic of China) โดยมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพและการพัฒนาการค้าบริการ ตลอดจนสนับสนุน การทำงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ปัจจุบัน มีสมาชิกซึ่งเป็นภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศมากกว่า 500 แห่ง

ประเทศต้นแบบในกลุ่มอาเซียน: มาเลเซีย

มาเลเซียเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีความใกล้เคียงกับไทย โดยมูลค่า GDP รวม ในปี 2565 ของมาเลเซีย อยู่ที่ 4.06 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ GDP ไทยมีมูลค่า 4.95 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งในช่วงระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2561-2565) ไทยมีมูลค่า GDP รวมมากกว่ามาเลเซีย แต่มีอัตราการขยายตัวในช่วง 5 ปี ต่ำกว่ามาเลเซีย (ไทยหดตัวลงร้อยละ 0.57 ส่วนมาเลเซียขยายตัวร้อยละ 3.16) ในส่วนมูลค่า GDP ต่อหัว มาเลเซียมีมูลค่า 1.20 หมื่นดอลลาร์สหรัฐ ไทยมีมูลค่า 6.91 พันดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งในช่วงระยะ 5 ปีที่ผ่านมา มาเลเซียมีมูลค่า GDP ต่อหัวมากกว่าไทย และมีอัตราการขยายตัวในช่วง 5 ปีสูงกว่าไทย (มาเลเซีย ขยายตัวร้อยละ 1.97 ส่วนไทยหดตัวลงร้อยละ 0.77)

แม้ว่ามาเลเซียจะมีมูลค่า GDP น้อยกว่าไทย แต่มาเลเซียมีมูลค่า GDP ต่อหัวมากกว่าไทย และมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวมากกว่าไทย โดยเฉพาะมูลค่าจากภาคบริการ เนื่องจากเป็นภาคเศรษฐกิจ ที่มีสัดส่วนต่อ GDP สูงที่สุด โดยส่วนแบ่ง GDP ภาคบริการของมาเลเซียในปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 58.3 (ในขณะที่ ภาคเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 6.6 และภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 24.1)⁷ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้มาเลเซีย เป็นอีกหนึ่งประเทศต้นแบบในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาคบริการ

รูปภาพที่ 7 : ส่วนแบ่ง GDP มาเลเซีย จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ปี 2563-2565

ที่มา: กรมสถิติมาเลเซีย กระทรวงเศรษฐกิจ

⁷ ไม่รวมภาคการก่อสร้างและภาคเหมืองแร่และเหมืองหิน

จากตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคบริการ มาเลเซียจึงได้บรรลุกลยุทธ์ในการพัฒนาภาคบริการไว้ภายใต้ “แผนมาเลเซีย” (The Malaysia Plan) โดยในแผนมาเลเซีย ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2554-2558) รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายให้ GDP ภาคบริการอยู่ที่ร้อยละ 53 และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.3 โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโต เช่น รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โตรคมนาคมขยายตัวอย่างรวดเร็ว รัฐบาลได้เริ่มดำเนินมาตรการเปิดเสรีโดยสมัครใจ⁸ (Autonomous Liberalization) ในภาคบริการ 18 สาขาย่อย⁹ และปรับปรุงความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) เพื่อเพิ่มการลงทุนและผลิตภาพต่อไป

ถัดมาในช่วง “แผนมาเลเซีย ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2559-2563)” (The 11th Malaysia Plan 2016-2020) ภาคบริการยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการเติบโตทางเศรษฐกิจ มาเลเซียจึงได้กำหนดกลยุทธ์ “การปฏิรูปภาคบริการ” (Transforming Services Sector) ขึ้นเพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันและความยืดหยุ่นของภาคบริการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมศักยภาพของภาคบริการและเปลี่ยนภาคบริการให้กลายเป็นภาคที่เน้นความรู้และเป็นผู้นำในด้านนวัตกรรมมากยิ่งขึ้น และได้กำหนดเป้าหมายให้มูลค่า GDP ภาคบริการอยู่ที่ร้อยละ 56.5 ในปี 2563 โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 ต่อปี และมีจำนวนแรงงาน 9.3 ล้านคน รวมถึงการเพิ่มส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกบริการจากร้อยละ 12 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 19 ในปี 2563 ตลอดจนเปลี่ยนผ่านบริการให้ไปสู่บริการที่มีมูลค่าสูงและเน้นความรู้ โดยสาขาบริการที่มีการเติบโตมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สาขาการค้าส่งและการค้าปลีก สาขาบริการทางการเงิน และสาขาการสื่อสาร ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนที่แข็งแกร่งและสถานะตลาดแรงงานที่มั่นคง นอกจากนี้ มาเลเซียยังให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่และเน้นความรู้มากยิ่งขึ้น รวมถึงฮาลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Communication Technology: ICT) ส่วนสาขาการก่อสร้างคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการความต้องการในโครงสร้างพื้นฐานและที่อยู่อาศัยที่ยั่งยืน ทั้งนี้ แนวทางในการพัฒนาภาคบริการ ประกอบด้วยกลยุทธ์ 3 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ให้ความสำคัญไปยังบริการที่เน้นความรู้ (Focusing on knowledge-intensive services)

การเปลี่ยนภาคบริการไปสู่บริการที่เน้นความรู้และมีมูลค่าเพิ่มสูง การกำหนดเป้าหมายบริการที่เน้นความรู้เป็นการเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีทักษะสูง ซึ่งจะช่วยให้ภาคบริการสามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภาพให้เติบโตและสร้างอาชีพที่มีรายได้สูงได้มากยิ่งขึ้น

2. มุ่งสู่การปฏิรูปธรรมาภิบาลแบบบูรณาการ (Shifting towards integrated sectoral governance reform)

การเปลี่ยนแปลงโดยเริ่มจากการปฏิรูปทีละส่วนไปสู่การปฏิรูปธรรมาภิบาลแบบบูรณาการหากมีการประสานงาน มีกลยุทธ์ และมีความครอบคลุมมากขึ้น จะช่วยลดต้นทุนด้านกฎระเบียบ เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจ และดึงดูดการลงทุนได้มากยิ่งขึ้น

⁸ มาตรการเปิดเสรีโดยสมัครใจ (Autonomous Liberalization) เป็นการเจรจา รวมถึงการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์พหุภาคี (Multilateral Criteria) สำหรับการให้เครดิตแก่สมาชิกสำหรับมาตรการเปิดเสรีโดยสมัครใจให้แล้วเสร็จก่อนเริ่มการเจรจาข้อผูกพันเฉพาะ

⁹ ภาคบริการ 18 สาขาย่อย (18 Services Sub-sector) ได้รับการเปิดเสรีโดยสมัครใจเมื่อเดือนมกราคม 2555 ประกอบด้วย (1) บริการโทรคมนาคม – ผู้ให้บริการแอปพลิเคชัน (Application Services Provider: ASP) (2) บริการโทรคมนาคม – ผู้ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกโครงข่าย (Network Facilities Provider: NFP) และผู้ให้บริการโครงข่าย (Network Services Provider: NSP) (3) สถาบันเทคนิคและอาชีวศึกษา (4) สถาบันเทคนิคและอาชีวศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ (5) โรงเรียนนานาชาติ (6) ศูนย์ฝึกอบรมทักษะ (7) มหาวิทยาลัยเอกชน (8) โรงพยาบาลเอกชน (9) บริการทางการแพทย์เฉพาะทาง (10) บริการทันตกรรมเฉพาะทาง (11) ห้างสรรพสินค้าและร้านค้าปลีกเฉพาะทาง (12) บริการผาซยะ (13) บริการด้านบัญชีและภาษี (14) บริการจัดส่ง (15) บริการด้านกฎหมาย (16) บริการด้านวิศวกรรม (17) บริการด้านสถาปัตยกรรม (18) บริการสำรวจปริมาณ (Quantity Surveying Services)

3. ยกระดับความเป็นสากลของผู้ให้บริการ (Stepping up internationalisation of services providers) การยกระดับความเป็นสากลของผู้ให้บริการจะเป็นกลไกสำคัญในการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันนอกประเทศและสามารถคว้าโอกาสในการส่งออกบริการได้มากยิ่งขึ้น โดยจะต้องอาศัยแนวทางเชิงรุกเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกบริการของผู้ให้บริการในท้องถิ่น แสวงหาตลาดระดับภูมิภาคใหม่ และเริ่มดำเนินการตามกลยุทธ์การส่งเสริมการส่งออกใหม่

ทั้งนี้ กลยุทธ์ทั้ง 3 ประการ จะต้องได้รับการสนับสนุนจากนโยบาย 5 ประการ ดังนี้

1. ส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัตสำหรับบริการที่เน้นความรู้ (Fostering a dynamic environment for knowledge-intensive services) ให้มีความสำคัญกับการขับเคลื่อนการพัฒนาทุนมนุษย์ในภาคบริการ ได้แก่

- **ปรับปรุงความพร้อมของอุตสาหกรรมสำหรับบัณฑิตจบใหม่** โดยส่งเสริมการฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา (Technical and Vocational Education and Training: TVET) เพิ่มหลักสูตรต่อเนื่องและการฝึกอบรมทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills)

- **พัฒนาทักษะแรงงานให้ตรงตามความต้องการในตลาด** โดยวางแผนกำลังคนในระดับชาติแบบบูรณาการ

- **ส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะ** โดยอำนวยความสะดวกให้กับชาวต่างชาติที่มีความสามารถและส่งเสริมการฝึกอบรมพนักงาน

- **ส่งเสริมให้ MSMEs จัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรของตน**

- **ขยายโครงการในการส่งเสริมการวิจัยสำหรับองค์กร** เพื่อเพิ่มการดูดซับเทคโนโลยี (Technology Absorption) และช่วยให้ธุรกิจต่าง ๆ สามารถรับสมัครนักวิจัยด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ที่มีประสิทธิภาพ

- **ส่งเสริมโครงการร่วมทุน** โดยที่รัฐบาลและ MSMEs ที่ได้รับการคัดเลือกร่วมให้ทุนแก่ผู้ที่ได้รับทุนในท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลือ MSMEs ในการคงไว้ซึ่งบุคลากรที่มีทักษะระดับสูง

2. ดำเนินการปฏิรูปธรรมาภิบาลแบบบูรณาการและครบวงจร (Implementing comprehensive and integrated governance reforms)

- **ปรับโครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อลดความรับผิดชอบที่ทับซ้อนกัน**

- **กำกับดูแลการดำเนินการของภาครัฐให้มีความเข้มแข็ง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคตได้ (Forward-looking)**

- **ปรับแก้ไขกฎระเบียบรายสาขา** ผ่านการมีส่วนร่วมของภาคอุตสาหกรรมและหน่วยงานกำกับดูแลจัดทำกรอบการทำงานเพื่อกำหนดสาขาที่มีความสำคัญและระยะเวลาในการดำเนินการ

- **จัดทำเว็บท่าในการกำกับดูแล** เพื่อปรับปรุงความโปร่งใสและการเข้าถึงกฎระเบียบ

3. ยกระดับความเป็นสากลของผู้ให้บริการในท้องถิ่น (Stepping up internationalisation of local services providers)

- **สร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง** ระหว่าง MSMEs และองค์กรขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ให้บริการ

- **เพิ่มขีดความสามารถของผู้ให้บริการไปสู่ความเป็นสากล** รวมถึงการสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีมาใช้และการจัดโครงการฝึกอบรมผู้ส่งออกที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น โครงการพัฒนาแฟรนไชส์และเพิ่มศักยภาพของธุรกิจแฟรนไชส์ในการขยายการส่งออก

- **เปิดกว้างและประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ** เช่น การเจรจาความตกลงการค้าเสรี (FTA) และข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRA)

- **จัดการกับช่องว่างทางการเงิน** เช่น โครงการรับประกันภาคบริการมูลค่า 5 พันล้านริงกิต เพื่อให้ภาคธุรกิจบริการจะสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ดีขึ้น รวมถึงการเติบโตภายในประเทศและเข้าสู่ตลาดโลก

4. **ปรับปรุงการจัดการสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน (Enhancing management of investment incentives)** ส่งเสริมการลงทุนและจัดการด้านสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมบริการ

5. **ให้ความสำคัญกับการบริการที่ทันสมัย (Focusing on modern services)** มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสาขาในภาคบริการที่ใช้ความรู้เฉพาะและมีศักยภาพสูงในการสร้างอาชีพที่มีรายได้สูง และมีความเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งกับภาคส่วนอื่น ๆ ในเศรษฐกิจ โดยมีอุตสาหกรรมบริการ เช่น บริการทางการเงิน อิสลาม บริการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร บริการน้ำมันและก๊าซ บริการดูแลสุขภาพเอกชน บริการทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชน บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุตสาหกรรมบริการฮาลาล และบริการระดับมืออาชีพ

สำหรับ MSMEs ยังคงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงแผนดังกล่าว ณ เดือนธันวาคม 2563 มาเลเซียมีจำนวนผู้ประกอบการ MSMEs ในภาคบริการมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.5 ของผู้ประกอบการทั้งหมด มูลค่า GDP ของ MSMEs ภาคบริการคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.1 ของ GDP ภาคบริการทั้งหมด และจำนวนแรงงาน MSMEs ในภาคบริการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.9 ของแรงงานในภาคบริการทั้งหมดในมาเลเซีย

ล่าสุดในแผนมาเลเซีย ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2564-2568) มาเลเซียมุ่งมั่นที่จะฟื้นฟูทุกภาคส่วนเพื่อให้การเติบโตกลับคืนมาเนื่องจากได้รับผลกระทบของโควิด-19 ทางรัฐบาลจะให้ความสำคัญในการเพิ่มผลผลิตภาพเป็นหลักผ่านการทำเทคโนโลยีมาใช้ ขยายตลาดส่งออก เสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบนิเวศตัวกลางทางการเงิน เพิ่มบทบาทของนิคมอุตสาหกรรม ตลอดจนปรับปรุงธรรมาภิบาลและนโยบาย ความพยายามในการฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงแนวทางและกลไกการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภาคส่วนต่าง ๆ และปรับปรุงประสิทธิภาพของเศรษฐกิจต่อไป

หน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริมการพัฒนาภาคบริการของมาเลเซีย

หน่วยงานพัฒนาการลงทุนแห่งมาเลเซีย (Malaysian Investment Development Authority: MIDA) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2510 ในฐานะหน่วยงานภายใต้กฎหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งมาเลเซีย (Malaysian Industrial Development Authority) โดยมีหน้าที่เป็นผู้ประสานความร่วมมือและขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของมาเลเซีย และภายใต้ MIDA มีหน่วยงานส่งเสริมการลงทุน (Investment Promotion Agency: IPA) ทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุน เสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันต่อเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายระดับชาติ ปัจจุบัน MIDA ถือเป็นหน่วยงานชั้นนำของรัฐบาลมาเลเซียที่มีวิสัยทัศน์ก้าวหน้า โดยสามารถสร้างเส้นทางใหม่ ๆ ในการเติบโตและการพัฒนาสำหรับภาคบริการ นอกจากนี้ยังมี “The Incentive Coordination and Collaboration Office (ICCO)” เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ MIDA ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2558 มีหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้านสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

ถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาจากประเทศต้นแบบ

ทั้งจีนและมาเลเซียให้ความสำคัญกับการยกระดับบริการท้องถิ่นไปสู่บริการสมัยใหม่ ทางจีนมีการวางแผนการส่งเสริมการค้าบริการโดยมุ่งเน้นในการพัฒนานวัตกรรม ส่วนมาเลเซียมุ่งเน้นในการพัฒนาทุนมนุษย์โดยเสริมสร้างบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะสูงให้พัฒนากลายเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนภาคบริการให้มีมูลค่าสูง อีกทั้งจีนและมาเลเซียยังมีการเปิดกว้างทางด้านการค้าการลงทุนจากภายนอกและการบูรณาการความร่วมมือทางการค้า โดยจีนมีการผ่อนปรนกฎระเบียบในการเข้ามาลงทุน ส่วนมาเลเซียมีการจูงใจโดยมอบสิทธิประโยชน์ในการลงทุน ตลอดจนใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้า และเตรียมพร้อมในการขยายการส่งออกบริการสู่ตลาดใหม่ ๆ นอกจากนี้ จีนยังเล็งเห็นถึงการพัฒนาสีเขียวที่สอดคล้องกับระบบนิเวศและห่วงโซ่คุณค่าเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการค้าบริการในอนาคตต่อไป

จากกรณีศึกษาข้างต้น สามารถถอดบทเรียนโดยแบ่งออกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

ประเด็น	แนวทาง
กฎระเบียบ	<p>ด้านในประเทศ:</p> <ul style="list-style-type: none"> เร่งปฏิรูประเบียบรายสาขาโดยจัดทำกรอบการทำงานเพื่อกำหนดสาขาที่มีความสำคัญและระยะเวลาในการดำเนินการ <p>ด้านระหว่างประเทศ:</p> <ul style="list-style-type: none"> เปิดกว้างในด้านการค้าบริการและผ่อนคลายนโยบายในการเข้ามาลงทุนในประเทศ
องค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ปฏิรูปธรรมาภิบาลของหน่วยงานรัฐโดยดำเนินการตามแนวทางในการพัฒนากฎระเบียบที่ดี จัดระเบียบองค์กรโดยลดหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อน มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบภาคบริการโดยเฉพาะ
ผู้ประกอบการ	<ul style="list-style-type: none"> เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการในภาคบริการไปสู่สากล อาทิ ผู้ประกอบการด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
ทุนมนุษย์/แรงงาน	<ul style="list-style-type: none"> วางแผนกำลังแรงงานโดยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนา/ส่งเสริมทักษะแรงงานให้ตรงตามความต้องการในตลาด เพิ่มจำนวนแรงงานศักยภาพสูงโดยจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมทักษะที่ใช้ความรู้เฉพาะ
โครงสร้างพื้นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> ยกระดับบริการท้องถิ่นไปสู่สากลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในระดับภูมิภาคและระดับโลก ยกระดับคุณภาพบริการไปสู่ดิจิทัล โดยจัดทำเว็บไซต์ด้านการค้าบริการเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน ผู้ประกอบการ และผู้ที่มีความสนใจ มุ่งเน้นพัฒนาสาขาบริการที่ใช้ความรู้เฉพาะเพื่อปรับโครงสร้างภาคบริการให้มูลค่าในสาขาเฉพาะทางสูงขึ้น

ประเด็น	แนวทาง
	<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุงกระบวนการจัดการสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน เพื่อกระตุ้นการเติบโตอย่างมีคุณภาพในภาคบริการ
แหล่งทุน	<ul style="list-style-type: none"> ขยายโครงการร่วมทุนระหว่างรัฐบาลกับ MSMEs ลดช่องว่างทางการเงินโดยจัดทำโครงการรับประกันภาคบริการ เพื่อให้ภาคธุรกิจบริการสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายขึ้น
เทคโนโลยี	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาภาคบริการด้วยการขับเคลื่อนนวัตกรรม และนำนวัตกรรมมาใช้ปรับปรุงกระบวนการของบริการแบบดั้งเดิม ตลอดจนพัฒนาบริการรูปแบบใหม่
ความร่วมมือ	<p>ด้านในประเทศ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อนความร่วมมือของการค้าบริการในท้องถิ่น สร้างความร่วมมือระหว่าง MSMEs และผู้ประกอบการรายใหญ่ <p>ด้านระหว่างประเทศ:</p> <ul style="list-style-type: none"> สร้างเครือข่ายการค้าบริการระหว่างประเทศ เปิดกว้างต่อความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ ขยายการส่งออกบริการระหว่างประเทศ
ระบบนิเวศ/ความยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางธุรกิจสำหรับบริการที่เน้นความรู้ ดำเนินแนวความคิดพัฒนาสีเขียวผ่านทุกสาขาบริการให้สอดคล้องกับการพัฒนาการค้าบริการ

6. แนวทางส่งเสริมในการขับเคลื่อน MSMEs ด้วยการยกระดับเศรษฐกิจภาคบริการ

จากสภาพปัจจุบัน ประเด็นปัญหา และบทเรียนจากต้นแบบการพัฒนา สามารถประมวลแนวทางการส่งเสริมการพัฒนา MSMEs ภาคบริการของไทย สำหรับกระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ โดยพิจารณาใช้กลยุทธ์ “8 เปลี่ยน” ดังนี้

1. เปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ให้เทคโนโลยี และนวัตกรรมช่วยในการทำงานทั้งระบบ

- ส่งเสริมให้ MSMEs ภาคธุรกิจบริการ ปรับตัวสู่เศรษฐกิจดิจิทัล นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการดำเนินกิจการ ช่วยจัดการเรื่องบัญชี การบริหารสต็อกสินค้า และโลจิสติกส์ ด้วยข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ระบบเซ็นเซอร์ (เช่น RFID) และอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things) เพื่อยกระดับธุรกิจบริการที่มีประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และบริการที่มีมูลค่าสูง

- พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมต้นแบบที่ใช้งานง่ายและมีความเชื่อมโยง เพื่อส่งเสริมให้ MSMEs กลุ่มนำร่องใช้งานในลักษณะ Sandbox เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการปรับตัวให้กับผู้ประกอบการมากที่สุด และภาครัฐได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายการส่งเสริมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยอาจต่อยอดจากนโยบายกระเป๋าเงินดิจิทัลของรัฐบาลต่อไปได้

- นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการภาครัฐและอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการ เพื่อให้ MSMEs เข้าถึงบริการของภาครัฐได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา
- หน่วยงานอื่น: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงการคลัง สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. เปลี่ยนสนามแข่งขัน เป็นสนามความร่วมมือ เปิดเสรีการค้าบริการ และส่งเสริมเชื่อมโยงระหว่างรายใหญ่-รายย่อย ท้องถิ่น-ในประเทศ-ต่างประเทศ “เชื่อมโยงไทย เชื่อมโลก”

ด้านในประเทศ:

- สร้างเครือข่ายธุรกิจบริการในประเทศ ทั้งระหว่างธุรกิจบริการด้วยกัน ธุรกิจบริการกับภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ภาคการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม รวมถึงธุรกิจและหน่วยงานด้านนวัตกรรม

ด้านระหว่างประเทศ:

- ส่งเสริมความร่วมมือทางเทคโนโลยีระหว่างผู้ประกอบการ MSMEs ไทย กับผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีความเชี่ยวชาญสูงจากต่างประเทศ ให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีมายัง MSMEs ไทย รวมถึงส่งเสริมให้นักลงทุนต่างประเทศที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาร่วมลงทุนในภาคบริการกับ MSMEs ไทย

- เปิดเสรีการค้าบริการในสาขาที่ MSMEs ไทย มีศักยภาพ และมีความพร้อม เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยสามารถส่งออกบริการมูลค่าสูงได้เพิ่มขึ้น

- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาคมวิชาชีพและองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ ของไทยและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านข้อมูล กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ความต้องการของตลาด และนำไปสู่การส่งออกบริการที่มีศักยภาพของไทยแบบได้ประโยชน์ร่วมกัน (Win-Win Situation) ของไทยและประเทศคู่ค้า

ด้านการเชื่อมโยงทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ:

- ส่งเสริมการประกอบธุรกิจในรูปแบบที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือ เช่น (1) แฟรนไชส์ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีการถอดแบบความสำเร็จของธุรกิจที่ประสบความสำเร็จแล้ว รวมถึงระบบการบริหารจัดการ การควบคุมคุณภาพ (2) การจ้างช่วงบริการ ให้รายใหญ่ดูแลภาพใหญ่ ในขณะที่รายย่อยได้ดำเนินธุรกิจของตนในทางที่มีความถนัด (3) การจ้างบริการจากภายนอก ให้ธุรกิจดำเนินกิจการที่เป็นแกนของตน แล้วใช้บริการสนับสนุนจากธุรกิจอื่น โดยเฉพาะ MSMEs

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างธุรกิจบริการของไทยทั้งระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และธุรกิจต่างประเทศ เปิดโอกาสให้ MSMEs ได้เรียนรู้แนวโน้มใหม่ ๆ ในตลาด และแสวงหาพันธมิตรใหม่ ๆ นำไปสู่การส่งเสริมให้ MSMEs สามารถเติบโตได้แบบพึ่งพาอาศัยกัน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (สคต.) ทุกแห่ง สำนักงานพาณิชย์จังหวัด (สพจ.) ทุกจังหวัด

- หน่วยงานอื่น: สำนักงานคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. เปลี่ยนคนไทยให้เป็นผู้ประกอบการและแรงงานคุณภาพสูงที่ตลาดต้องการ

- ส่งเสริมให้เกิดแรงงานคุณภาพสูงและตรงกับความต้องการของตลาด ตลอดจนปรับเปลี่ยนแรงงานจากภาคธุรกิจที่สร้างมูลค่าได้น้อยมาสู่ภาคธุรกิจที่สร้างมูลค่าได้มาก โดยต้องมีการ ปรับปรุงหลักสูตร การศึกษา ฝึกอบรมทักษะใหม่ที่จำเป็นให้กับแรงงาน ยกกระดับความพร้อมด้านการศึกษาและทักษะให้กับแรงงาน อาทิ ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงทักษะเฉพาะของสาขาบริการต่าง ๆ เช่น ด้านกฎหมาย ด้านวิศวกรรม ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มโอกาส การดึงดูด Digital Nomad¹⁰ รวมถึงการอาชีวศึกษา โดยอาจต้องให้ทุนการศึกษาเพื่อดึงดูดแรงงานเข้ามารับ การศึกษาและฝึกอบรมในสาขาดังกล่าว ตลอดจนเพิ่มบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลนในสาขาบริการศักยภาพ เป้าหมาย/สาขาบริการมูลค่าสูง เช่น บุคลากรทางการแพทย์

- ส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยใหม่ ๆ ให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับ ทักษะที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจบริการที่มีมูลค่าสูง เน้นนวัตกรรมและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึง การประกอบกิจการที่มีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เพื่อดึงดูดการใช้บริการ และการดำเนินธุรกิจให้มีความ ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์เพื่อรองรับวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมทรัพย์สินทางปัญญา สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)

- หน่วยงานอื่น: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการคลัง สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4. เปลี่ยนจากข้อจำกัดด้านกฎระเบียบและการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ สู่การอำนวยความสะดวก

- ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข กฎระเบียบให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจและการแข่งขันของธุรกิจบริการมากขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการในประเทศ เช่น ทบทวนความจำเป็นของ การออกใบอนุญาตต่าง ๆ และอำนวยความสะดวก ลดระยะเวลาและขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงส่งเสริม การคุ้มครองและใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในธุรกิจบริการมากขึ้น ตลอดจนเพิ่มการอำนวยความสะดวก ในการจดทะเบียนคุ้มครองเครื่องหมายการค้า รวมถึงทรัพย์สินทางปัญญาต่าง ๆ เป็นต้น

¹⁰ ดิจิทัลโนแมด (Digital Nomad) หมายถึง บุคคลที่เลือกทำงานแบบออนไลน์ที่ไหนและเมื่อไหร่ก็ได้ โดยไม่มีสถานที่ทำงานประจำ

- ปรับปรุงกฎระเบียบให้ลดอุปสรรคและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ ทั้งนี้ กฎระเบียบยังต้องเอื้อต่อการแข่งขันและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ให้ MSMEs สามารถดำเนินธุรกิจและขยายธุรกิจได้

- บูรณาการการดำเนินงานและให้บริการประชาชนในรูปแบบ One Stop Service ที่เชื่อมโยงการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เช่น การขออนุญาต จดทะเบียนรับรองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรวิชาชีพ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กรมทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

- หน่วยงานอื่น: ทุกหน่วยงาน

5. เปลี่ยนประเทศไทย ให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อธุรกิจยิ่งขึ้น

- พัฒนาเส้นทางการคมนาคมทั้งทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ ทั้งภายในประเทศ และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

- ส่งเสริมให้ภาคเอกชนสร้างศูนย์กระจายสินค้าย่อยลงมาจากศูนย์หลัก (Hub) และสร้างสถานีขนส่งที่เชื่อมโยงกับศูนย์ย่อย เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการขนส่งโลจิสติกส์มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการสร้างคลังสินค้าเพิ่มตามเส้นทางการคมนาคม อาทิ สร้างถึงพักไซโล และห้องเย็นเก็บผลผลิต

- ส่งเสริมด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล อาทิ การติดตั้งสถานีฐานเพิ่มในพื้นที่ที่สัญญาณยังเข้าไม่ถึง เพื่อเป็นการขยายการสัญญาณในการใช้งานโทรศัพท์มือถือให้ครอบคลุมภายในประเทศมากยิ่งขึ้น รวมถึงติดตั้งโครงข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและความเสถียรให้กับระบบอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้น และการเชื่อมต่อกับเครือข่ายโทรคมนาคมของประเทศเพื่อนบ้านและระหว่างประเทศ

- จัดทำฐานข้อมูลภาคบริการที่สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ ประเมินโอกาสและความเสี่ยงในธุรกิจบริการ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ประกอบการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมถึงให้บริการข้อมูลแก่ภาคเอกชนและประชาชน ประกอบการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ จะเป็นทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคบริการ เช่น การก่อสร้างและเป็นการเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับธุรกิจบริการอื่น ๆ เช่น โลจิสติกส์ และข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

- หน่วยงานอื่น: กระทรวงคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

6. เปลี่ยนโลกการเงินไทย ให้เป็นมิตรกับ MSMEs

- พิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบและแนวทางการกำกับดูแลสถาบันการเงิน รวมไปถึงหลักการประเมินความเสี่ยงเพื่อการให้สินเชื่อให้เอื้อต่อการสนับสนุนเงินลงทุนให้กับ MSMEs อย่างเหมาะสมมากขึ้น จากที่ปัจจุบันอาจมีความเข้มงวดและยุ่งยากจนเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงเงินทุนของ MSMEs โดยอาจพิจารณาเริ่มจากสถาบันการเงินของรัฐก่อน

- หน่วยงานรัฐ รวมถึงสถาบันการเงินของรัฐ ดำเนินการเชิงรุกเพื่อให้งบประมาณสนับสนุนสามารถกระจายลงสู่ MSMEs ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

- เปิดช่องทาง และวางกฎระเบียบกำกับดูแลที่เหมาะสมให้กับวิธีการระดมทุนรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อ MSMEs เช่น Cloud Funding

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
- หน่วยงานอื่น: ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

7. เปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจบริการไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

- สนับสนุนผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น มาตรการลดต้นทุนให้กับธุรกิจบริการ มาตรการจูงใจ ให้ดำเนินธุรกิจตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน
- สนับสนุนการปรับเปลี่ยนและพัฒนาเป็นระบบโลจิสติกส์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้เชื้อเพลิงน้ำมัน รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการขนส่งหลายรูปแบบ (Multimodal Transportation)
- ส่งเสริมธุรกิจบริการที่ตอบสนองต่อแนวโน้มใหม่ ๆ โดยเฉพาะธุรกิจบริการที่ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อาทิ ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สังคมผู้สูงอายุ สุขภาพ เป็นต้น ด้วยการจัดงานแสดงสินค้าและธุรกิจบริการ การจับคู่ธุรกิจบริการ การสร้างเครือข่ายของธุรกิจบริการ และศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ ตลอดจนมาตรการช่วยเหลือและสิทธิประโยชน์สำหรับ MSMEs ในขั้นเปลี่ยนผ่านหรือขั้นเริ่มต้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
- หน่วยงานอื่น: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง

8. เปลี่ยนใจผู้บริโภคชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้เลือกใช้บริการ MSMEs ไทย

- ส่งเสริมให้ผู้บริโภคชาวไทยและชาวต่างประเทศเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการไทยผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังแนวคิดดังกล่าวในผู้บริโภครุ่นใหม่
- สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ “แบรนด์ไทย” ให้กับธุรกิจบริการของคนไทย โดยเฉพาะ MSMEs ให้แข็งแกร่ง เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงพาณิชย์: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมทรัพย์สินทางปัญญา
- หน่วยงานอื่น: สำนักงานรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2566). ข้อมูลนิติบุคคลประจำปี 2565. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <<https://www.dbd.go.th/common-article/category/9>> สืบค้นเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2566.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). Dashboard SME Big Data. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <<https://www.smebigdata.com>> สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2566.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). รายงานสถานการณ์ MSMEs รายปี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <<https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=215&cid=518>>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). สถิติฐานข้อมูล MSMEs. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <<https://MSMEsindex.com/table>> สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2566.
- สำนักปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2561). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงพาณิชย์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <<https://www.ops.moc.go.th/th/content/category/detail/id/67/iid/2659>>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <<https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13>>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สี่ ทั้งปี 2565 และแนวโน้มปี 2566. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=970&filename=index>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). สารบัญญ่รายงาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3510&filename=social> สืบค้นเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2566
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2566). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <<https://www.soc.go.th/?p=22892>>

ภาษาอังกฤษ

- Department of Statistics Malaysia. (2023). Gross Domestic Product by State. [online]. Available at: <<https://www.dosm.gov.my/portal-main/release-content/gross-domestic-product-gdp-by-state->> Accessed on: 8 January 2024
- Department of Statistics Malaysia. (2021). Micro, Small & Medium Enterprises (MSMEs) Performance. [online]. Available at: <<https://www.dosm.gov.my/portal-main/release-content/small-and-medium-enterprises-smes-performance-2020>> Accessed on: 8 January 2024
- Ministry of Commerce of the People's Republic of China (MOFCOM). (2017). The 13th Five-Year Plan for Trade in Service Development. [online]. Available at: <<http://english.mofcom.gov.cn/article/newsrelease/significantnews/201703/20170302534223.shtml>>

- Ministry of Economy Malaysia. (2020). Eleventh Malaysia Plan, 2016-2020. [online]. Available at: <<https://www.ekonomi.gov.my/en/economic-developments/development-plans/rmk/previous-plans>>
- Ministry of Economy Malaysia. (2021). Twelfth Malaysia Plan, 2021-2025. [online]. Available at: <<https://rmke12.ekonomi.gov.my/en>>
- National Bureau of Statistics of China. (2021). Statistical Communiqué of the People's Republic of China on the 2020 National Economic and Social Development. [online]. Available at: <http://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202102/t20210228_1814177.html>
- National Bureau of Statistics of China. (2023). Statistical Communiqué of the People's Republic of China on the 2022 National Economic and Social Development. [online]. Available at: <http://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202302/t20230227_1918979.html>
- The People's Government of Fujian Province. (2021). Outline of the 14th Five-Year Plan (2021-2025) for National Economic and Social Development and Vision 2035 of the People's Republic of China. [online]. Available at: <https://www.fujian.gov.cn/english/news/202108/t20210809_5665713.htm#C10>
- Trade Map. List of importers and exporters for the selected service. [online]. Available at: <https://www.trademap.org/Country_SelService_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c%7c%7cS00%7c1%7c3%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1> Accessed on: 15 November 2023.
- World Bank. (2023). GDP (current US\$) All Countries and Economies. [online]. Available at: <<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>> Accessed on: 8 December 2023
- World Bank. (2023). GDP per capita (current US\$) All Countries and Economies. [online]. Available at: <<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>> Accessed on: 8 December 2023

ภาคผนวก

ตารางที่ 9: มูลค่า GDP ภาคบริการ จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2565

สาขาบริการ		มูลค่า GDP ปี 2565						
		รายย่อย (Micro)	ขนาดย่อม (SE)	ขนาดกลาง (ME)	ขนาดใหญ่ (LE)	รวม (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)	% เปลี่ยนแปลง 65/64
1	การขายส่งและการขายปลีก และการ ซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์	103,812.48	375,683.08	435,322.05	1,771,865.39	2,686,683.00	26.35	1.90
2	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	4,716.75	56,883.89	94,242.19	1,283,154.17	1,438,997.00	14.11	6.95
3	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และประกันสังคมภาคบังคับ	-	-	-	1,075,061.00	1,075,061.00	10.54	2.13
4	การขนส่งและสถานีเก็บสินค้า	32,183.04	160,726.10	160,790.84	451,725.02	805,425.00	7.90	9.34
5	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	101,329.61	259,438.29	118,469.24	298,723.86	777,961.00	7.63	50.93
6	การศึกษา	11,971.15	79,240.85	67,286.76	574,317.24	732,816.00	7.19	3.99
7	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	6,602.69	27,734.11	32,559.25	423,350.95	490,247.00	4.81	6.79
8	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	32,322.49	80,988.05	76,267.64	258,914.83	448,493.01	4.40	2.74
9	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคม สงเคราะห์	2,004.03	24,725.51	28,361.68	391,451.77	446,542.99	4.38	8.86
10	การก่อสร้าง	11,132.16	138,125.16	107,235.43	181,390.24	437,882.99	4.29	0.03
11	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และ เทคนิค	12,526.82	98,814.61	106,697.39	76,719.18	294,758.00	2.89	7.46
12	กิจกรรมการบริหารและการบริการ สนับสนุน	20,085.59	91,312.36	91,006.89	14,650.16	217,055.00	2.13	7.58
13	กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	31,126.25	42,389.04	28,287.99	104,231.71	206,034.99	2.02	6.84
14	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	8,937.97	70,885.78	19,318.83	11,661.42	110,804.00	1.09	2.84
15	กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วน บุคคล	1,993.85	3,588.72	5,286.95	18,437.49	29,307.01	0.29	2.60
รวม		380,744.88	1,510,535.55	1,371,133.13	6,935,654.43	10,198,067.99	100	6.90

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตารางที่ 10: จำนวนผู้ประกอบการภาคบริการ จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2565

สาขาบริการ		จำนวนผู้ประกอบการ ปี 2565						
		รายย่อย (Micro)	ขนาดย่อม (SE)	ขนาดกลาง (ME)	ขนาดใหญ่ (LE)	รวม (ราย)	สัดส่วน (%)	% เปลี่ยนแปลง 65/64
1	การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อม ยานยนต์และจักรยายนต์	1,170,382	143,351	21,896	6,671	1,342,300	51.13	2.61
2	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	387,571	36,825	1,213	168	425,777	16.22	15.25
3	กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	232,121	5,588	131	22	237,862	9.06	-4.93
4	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	160,434	25,340	1,898	543	188,215	7.17	2.06
5	การก่อสร้าง	90,232	46,271	3,340	715	140,558	5.35	1.72
6	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และ เทคนิค	59,925	22,555	1,524	331	84,335	3.21	5.35
7	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	57,578	18,170	1,275	338	77,361	2.95	-1.50

สาขาบริการ		จำนวนผู้ประกอบการ ปี 2565						
		รายย่อย (Micro)	ขนาดย่อม (SE)	ขนาดกลาง (ME)	ขนาดใหญ่ (LE)	รวม (ราย)	สัดส่วน (%)	% เปลี่ยนแปลง 65/64
8	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	21,249	16,003	2,366	625	40,243	1.53	-48.67
9	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	20,556	8,016	719	199	29,490	1.12	-9.83
10	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	20,926	4,498	228	39	25,691	0.98	-28.15
11	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	12,365	4,717	879	574	18,535	0.71	4.11
12	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	4,584	3,226	327	198	8,335	0.32	20.60
13	การศึกษา	4,447	1,745	95	17	6,304	0.24	4.49
14	กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	16	4	0	1	21	0.001	-87.50
15	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และ ประกันสังคมภาคบังคับ	-	-	-	-	-	-	-
รวม		2,242,386	336,309	35,891	10,441	2,625,027	100	1.48

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตารางที่ 11: จำนวนแรงงานในภาคบริการ จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2565

สาขาบริการ		จำนวนแรงงาน ปี 2565						
		รายย่อย (Micro)	ขนาดย่อม (SE)	ขนาดกลาง (ME)	ขนาดใหญ่ (LE)	รวม (คน)	สัดส่วน (%)	% เปลี่ยนแปลง 65/64
1	การขายส่งและการขายปลีก และการซ่อม ยานยนต์และจักรยายนต์	2,309,909	1,365,085	630,651	1,151,000	5,456,645	42.59	3.74
2	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	812,484	446,037	114,007	139,397	1,511,925	11.80	8.36
3	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	165,323	329,093	279,833	447,212	1,221,461	9.53	2.68
4	การก่อสร้าง	273,853	515,060	149,964	225,898	1,164,775	9.09	3.10
5	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	333,172	251,742	74,835	81,558	741,307	5.79	6.52
6	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	84,621	176,263	132,054	256,668	649,606	5.07	-7.41
7	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และ เทคนิค	178,918	245,206	91,156	125,680	640,960	5.00	10.93
8	กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	322,302	61,585	11,135	7,812	402,834	3.14	-6.24
9	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	42,161	54,278	40,099	236,001	372,539	2.91	8.95
10	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	61,872	92,973	41,759	77,850	274,454	2.14	5.31
11	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	18,341	37,809	25,801	114,845	196,796	1.54	12.56
12	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	48,377	57,349	18,575	8,364	132,665	1.04	-18.56
13	การศึกษา	15,413	20,329	6,961	3,406	46,109	0.36	6.63
14	กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	78	24	0	118	220	0.002	28.65
15	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และ ประกันสังคมภาคบังคับ	-	-	-	-	-	-	-
รวม		4,666,824	3,652,833	1,616,830	2,875,809	12,812,296	100	3.63

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ที่ปรึกษา

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์

ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

นายวิชานัน นิวาตจินดา

รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

นางสาววรพักตร์ จูฑะติลภ

ผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ

คณะผู้จัดทำ

นางสาวปัญชานัน เล่ห์มงคล	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ
นางสาวพร้อมพงษ์ พึ่งโพธิ์มิน	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
นางสาวศิรดา วงศ์ศรีสุนทร	นักวิชาการพาณิชย์

กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

กระทรวงพาณิชย์

www.tpsso.go.th

สำนักงานนโยบาย
และยุทธศาสตร์การค้า

@TPSO.Tradeinsights

คิดค่า.com
ข้อมูลและบทวิเคราะห์
ด้านเศรษฐกิจการค้า

วารสารในรูปแบบ
ออนไลน์

กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ
สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์
563 ถนนนนทบุรี ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 0 2507 8506

